АГУУ ЛЕНИНЭЙ ОЙДО—ГАБШАГАЙ АЖАЛ

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 12 (11916) | 1969 оной январиин 15, среда | Сэн 2 мүнгэн

Сэлэнгын аймагай Карл МАРКСЫН нэрэмжэ- колхоз 1969 ондо зуун хонин бүриһөө 90 ху- га түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 3,4 килограмм һо абаха гэжэ шиидээд, республикынгаа бүхы ахынуудые мүрысөөндэ уриба.

уряад ороной хонишод, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэр- элтэд энэ һайшаалтай үүсхэл халуунаар дэмжэжэ, нэгэшье хурь- рзада оруулангүй түлжүүлхын, нооһо ехээр абахын түлөө бүгэ- өө мүрысэел!

лэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ лхозой хонишод, зооветмэргэжэлтэд болон хонин ажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй республикын бүхы хонишодто хандаһан

ХАНДАЛГА

ДЭТЭ НҮХЭДҮҮД! Түсэбтэ табан жэ- нэгэ жэл—гурбадахи жэл ходорбо. э манай колхозой хонишод зарим тэды а туйлаа. Хонидой тоо толгой олошо нооһо хайшалан абаха талаар табан сэстэ туйлаха хэмжээндэ хүрэгдөө. ой отарануудта мүнөө 37 мянга гаран эрэ тоодо 17 мянга гаран эхэ хонин бии. шэ жэлдэ хонин бүриһөө 3,26 кило- ооһон хайшалагдаа. Манай түрүү хони- ри ехэ амжалтатай. Жэшээнь, Б. Бан- евагай бригадынхид түрүүшынхеэ тү- үн зуһаг хонин бүриһөө103 хурьга жэ, хонин бүриһөө 5,3 килограмм ноо- шалаа. Мүн ахалагша хонишон юшеевэй бригадынхид зуун хонин бү- 100 хурьга, Р. Доржиевай—99, Д. Да- й—93,2 хурьга томо болгожо шадаа.

ээ жэл бүри нооһон, хониной мяхан тадаг боложо, гүрэндэ худалдаха тү- үлэн дүүргэгдэнэ. 1968 ондо гүрэндэ нтнер нооһон (зачетно тоогоор), 3555 хониной мяхан худалдагдаа. Гү- ушаагдаһан бүхы мяханай 60 гаран нь хониной мяхан болоно. Худалдаг- бүхы нооһоной 89 процентнь нарин, бэ- ь нарибтар нооһон юм. Колхознай рес- нгаа бусад ажахынуудта һайн үүлтэ- гэнүүдые худалдадаг болонхой.

туйлаһан эдэ зарим амжалтануудаа- энэр һанаагаа амарнагүйбди. Түл тү- өөл бага, хурьгад олоороо гарзална. э һүүлэй хоёр жэлдэ дунда зэргээр жэл- н хонин бүриһөө 89,5 хурьган абтаһан , томо болгогдоһониинь—78. Гүрэндэ агдаһан хонин бүхэнэй шэгнүүр орой- —37 килограмм татаһан байна.

ай республикада хони бүри олоор үсхэ- хэ, хониной мяха, нооһо эрид ехээр аба- лохо тушаа РСФСР-эй Министрнүүдэй эй 1968 оной июлиин 30-да абаһан тог- й, тэрэшэлэн КПСС-эй Буряадай обко- пленумэй шиидхэбэритэй дашарамдуу- дэнэр ехэ юумэ хэхэ болонобди. Мүнөө ой правлени, партком хонидой үүлтэр дань һайжаруулха, тэжээлээр хүсэл р хангаха, хонидой дулаан байра, дал, одой гэр бариха, бүхы отарануудые һалууритай, электрын гэрэлтэй болгохо р бэелүүлэгдэхэ хэмжээнүүдые тодор- хой.

дэтэ ханинар! Хониной мяха, нооһо ехээр болохо шухала зорилгонуудые амжал- аар шиидхэхэ хэрэг нэн түрүүн энэ жэ- элжэлгые, түл абалгые хэр зэргээр үн- энһөө дулдыдаха байһыень бидэнэр һай- гонобди. Мүнөө үедэ эгээн харюусалга- һа—түл абтажа захалба гээшэ. Эдэ үүдтэ түрүүшын хэдэн зуун хурьган аб- й.

ад орондо хони олоор үсхэбэрилхэ та- парти, правительствын анхарал, туһа- ада харюу болгон, бидэнэр хонишод, зоо- гэжэлтэд, хонин ажалай бүхы хүдэлмэ- шэд энэ жэлдэ түл абалгаяа хэзээ хэзээ- һээ һайнаар үнгэргэжэ, 1969 ондо ада- 15.400 хурьга түлжүүлхэ гэхэ гү, али үрэжүүлэгдэһэн зуун хонин бүриһөө 90 хурь- га томо болгохо, тэдэнние эхэһээнь һалгаахг үедэ 20—22 килограммда хүргэхэ гэжэ шии- дээбди.

Түрүүшүүлнай бүри дээгүүр уялга абанхай. Ахалагша хонишод Б. Банзаракцаевагай, Б. Батуевагай, Д-Н. Аюшеевэй бригаданууд зуун хонин бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ хурь- га түлжүүлхэ хүсэлтэй. Мүн Б-Ц. Булгатовай —98, А. Цыбикдоржиевай, Д. Аюшеевэй. Д. Дагбаевай, Д. Дашиевагай отарынхид—95 хурьга зуун хонин бүриһөө томо болгохоор хараалаанхай. Колхозоймнай хонишод энэ жэл- дэ хонин бүриһөө 3,4 килограмм нооһо хай- шалха, гүрэндөө адагынь 1550 центнер нарин ба нарибтар нооһо худалдаха зорилго урдаа табяа.

Абаһан эдэ уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлхэ аргатайбди. Эхэ хонидой бүхы ота- ранууднай түл абалгадаа һайнаар бэлдэнхэй: байрань дулаалагдаа, үбһэ, зелёнко, таряа талханай зүйл горитой зөөгдэжэ абтанхай. Түл абалгын үедэ хурьгашадаар хүдэлхэ хү- нүүд отарануудта эльгээгдэнэ.

Колхозой правлени болон партком хонишо- дой социалис мүрысөөнэй дүрим баталжа, тэ- дэнние материальна болон моральна талаар урмашуулха хэмжээнүүдые хараалаанхай. Эхэ хонидой отарануудта түл хэр абажа, түлжүү- лэгдэжэ байһанай дүн арбан хоног бүхэндэ, бүхы хонидой хэр ондо орожо байһаниинь — һара бүри согсологдохо юм. Түрүүшүүлдэ дамжуулгын улаан вымпел, мүнгэн шан ба- рюулагдаха. Түл абалгын дүүрэжэ, хурьгадые эхэһээнь һалгааһанай, нооһо хайшалагдаһа- най удаа мүрысөөнэй дүн гаргагдажа, хони- шодто нэмэлтэ түлбэри, шан барюулагдаха юм.

Тэрэшэлэн хонишодой бригадануудые куль- турно-ажаһуудалай талаар хангаха хэмжээ- нүүд тодорхойлогдонхой. Отарануудаар гүр- бан нүүдэл библиотекэ эмхидхэгдэнхэй. Тэдэ- нэртэ саг үргэлжэ автолавканууд ерэхэ, га- зетэ, журналнууд саг соогоо хүргэгдэжэ бай- ха. Үрмын-Адагай, Юрөөгэй дунда һургуулиин коллективүүд эхэ хони харууһалдаг бригада- нуудые шефтээ абанхай.

Хонидой хурьгалха үедэ колхозой партком 3 полит-эмхидхэгшые фермэнүүдтэ табижа, эхэ хонидой отара бүхэндэ агитатор, зооветмэргэ- жэлтэ томилогдонхой.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Республикын колхоз, совхозуудай хонишод! Шэнэ жэлдээ хурьга олоор абажа, бүрин һайнаар түлжүүлхэ, ноо- һо ехээр абаха социалис мүрысөө колхоз бо- лон совхозуудай, хонишодой бригадануудай, хонишон бүхэнэй хоорондо үргэнөөр дэлгэ- рүүлэел. Тиигэжэ 1969 онние республика до- тороо хонин ажал эрид хүгжөөхэ хэрэгэй эхин болгохын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэел. Энэ- мнай КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1968 он) Пленумэй шиидхэбэридэ манай бодото харюу, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо ажа- лаймнай эрхим бэлэг болохо байна бшуу. Мү- рысэел даа, нүхэдүүд, ёһотой һайнаар!

Колхозой хонишодой даабаряар:

ВАНЗАРАКЦАЕВА, Б. БАТУЕВА, Д-Н. АЮШЕЕВ, Д. БУДАЖАПОВ, А. ЦЫБИКДОРЖИЕВ, АГБАЕВ—ахалагша хонишод; **П. МУНКОЖАПОВ, Ц. ЛУБСАНДОРЖИЕВ**—хонидой фермэнүү- даагшад; **М. ХАНДАЖАПОВА**—хонин ажалай зоотехник; **А. БОРХОДОЕВА**—главна ветеринарна **С. ЖУГДУРОВА**—ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь; **Ц. ГАЛСАНОВ**—парткомой секретарь; **БОРХОДОЕВ**—колхозой түрүүлэгшын орлогшо; **Ж. ВАНКЕЕВ**—колхозой түрүүлэгшэ, Социалис алай Герой.

КПСС-эй БУРЯАДАЙ ОБКОМДО

СЭЛЭНГЫН АЙМАГАЙ КАРЛ МАРКСЫН НЭРЭМЖЭТЭ ОЛХОЗОЙ ХОНИШОДОЙ, ЗООВЕТМЭРГЭЖЭЛТЭДЭЙ, ХОНИН АЖАЛАЙ БҮХЫ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮҮСХЭЛ ТУХАЙ

нидой түл абалгые эмхитэй- үнгэргэхэ, абаһан бүхы хурь- һайнаар түлжүүлхэ, нооһо хайшалха социалис мүрысөө өөр дэлгэрүүлхэ уряалтай- республикынгаа бүхы хони- хандаһан Сэлэнгын айма- Карл Марксын нэрэмжэтэ кол- й хонишодой, зооветеринарна элтэдэй, хонин ажалай бү- дэлмэрилэгшэдэй үүсхэлые ПСС-эй обкомой бюро һайшаан эбэ.

элэнгын аймагай Карл Марк- нэрэмжэтэ колхозой хонишо- дой, зооветеринарна мэргэжэлтэ- дэй, хонин ажалай бүхы хүдэлмэ- рилэгшэдэй хандалга бэшэгые хо- нишодой бүхы бригадануудта зүб- шэн хэлсэжэ, хурьгадаа эмхи- тэйгээр абахын, тэдэнээ һайнаар түлжүүлхын, нооһо ехээр хай- шалхын, республикынгаа хонин ажал эрид хүгжөөхын түлөө кол- хоз болон совхозуудай, хонишо- дой бүхы бригаданудай хоорондо социалис мүрысөө үргэнөөр дэл- гэрүүлхыень КПСС-эй обкомой бюро партиин райкомуудые, үй- лэдбэриин управленинүүдые, кол- хоз, совхозуудай партийна, ком- сомольско организацинуудые уял- галһан байна.

Мүн хонишодой социалис мү- рысөөнэй дүнгүүдые, түрүү хони- шодой бригадануудай, түрүү хони- шодой хүдэлмэриин дүй дуршалые газетэнүүдтэ үргэнөөр харуулжа, радиогоор дамжуулжа байхаар, «Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүдэй редакцинууд, радио- дамжуулгын болон телевидениин комитет уялгалагдаа.

„СОЮЗ-4“ ЗАМБУУЛИНАЙ ОНГОСО НИИДҮҮЛЭГДЭБЭ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

Мүнөөдэр 1969 оной январиин 14-дэ Москвагай саагаар 10 час 39 минутада «Союз-4» гэжэ замбуулинай онгосо хүсэтэ ябуулагша-ракетээр Газарые тойрон дабшаха хэмэл одоной замда гаргагдаба.

Замбуулинай онгосые Советскэ Союзай эрхэтэн, летчик-космонавт подполковник Шаталов Владимир Александрович жолоодоно.

«Союз-4» гэжэ замбуулинай онгосо урид хараалагдаһанда дүгэрхы замда гаргагдаад, урид хараалагдаһанда дүтэрхы саг соо Газарые тойрон ниидэнэ гэбэл:

Газарай нюруућаа эгээн холонь (апогей)—225 километртэ;

Газарай нюруућаа эгээн дүтэнь (перигей)—173 километртэ;

51 градус 40 минута һөөлжүү замаар тэрэ ниидэнэ.

«Союз-4» гэжэ замбуулинай онгосотой хоёр талын найдамтай радио-холбоон тогтоогдонхой. Онгосо дээрэһээ мэдээсэлнүүд 20.008 мегагерцын частота дээрэ дамжуулагдана.

Лётчик-космонавт нүхэр Шаталов Владимир Александровичай элидхэһэнэй, телеметрическэ хэмжэлгэнүүдэй мэдээнүүдэй ёһоор, тэрэнэй бэеын элүүр эрхим һайн.

«Союз-4» гэжэ онгосо дээрэхи оньһо түхеэрэлгэнүүд гэмгүй һайнаар хүдэлнэ, тэрээн соохи дараса ба температура хараалагдаһан хэм соогоо.

Лётчик-космонавт нүхэр Шаталов Владимир Александрович ниидэлгын программые дүүргэжэ эхилээ.

Подполковник Владимир Александрович ШАТАЛОВ

Владимир Александрович Хойто-Казахстанска областиин Петропавловск хотодо 1927 оной декабриин 8-да түрэһэн. Тэрэнэй бага балшар наһан Ленинградта үнгэрөө.

Владимир бага наһанһаа эхилжэ авиацяар һонирходог байһан, ВВС-эй тусхай һургуули, пилодуудые эхин түрүүлэн һургаха һургуули дүүргэһэн, 1945 ондо Качинска сэрэгэй авиационно лётчигуудай училищида курсант болоһон юм.

Училищи дүүргэһэнэй һүүлээр Владимир Александрович лётчик-инструктораар хүдэлөө. 1953 ондо Советскэ Союзай Коммунис партиин гэшүүн болоһон юм. Тэрэ жэлдээ Улаан тугта агаарай-сэрэгэй академидэ орожо, 1956 ондо тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэөө.

Академидэ һураһанайнтаа һүүлээр В. А. Шаталов Совет Армиин авиационно частьнуудай командна тушаалнуудта алба хээ.

1963 оной январьда Владимир Александрович космонавтнуудай отрядта оруулагдаһан байгаа.

«Союз-3» гэжэ замбуулинай онгосые дэгдээхэдэ, Шаталов Георгий Тимофеевич Береговойн дублёр байһан.

Владимир Александрович һамгатай. Тэрэнэй һамган Муза Андреевна СССР-эй Хүдөө ажахын министерствэдэ хүдэлдэг, хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат.

Шаталовтан хоёр үхибүүтэй: Игорь—10-хи классай һурагша. Елена гэжэ басаганиинь дүрбэдэхи класста һурана.

Космонавтын эхэ Зоя Владимировна, эсэгэнь Александр Борисович—пенсионернүүд.

Эсэгэнь—түмэр харгын хүдэлмэрилгэн байһан, 1943 ондо Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэ тэрээндэ олгогдоһон байгаа.

(ТАСС).

—✦⊙✦—

„СОЮЗ-4“ онгосын командир нүхэр В. А. Шаталовай ниидэхынгээ урда тээ хэһэн мэдүүлгэ

Хүндэтэ нүхэд, ханинар!

Минии хани нүхэр Георгий Тимофеевич Береговойн «Союз-3» гэжэ замбуулинай онгосоор дүрбэн суудхын туршада ниидэһээр хоёр һара үнгэрөө.

«Союз» гэжэ гайхамшаг онгосые туршаха этигэл найдабари намда даалгагдаа. «Эхэ оронойнгоо хүндэтэ даабарие дүүргэхээр бэлэнби. Минии урда табигдаһан зорилгонуудые дүүргэхын тула бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм шадабаряа зорюулхаб» гэжэ Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедые, Советскэ правительствые замбуулинай заха хизааргүй дайда руу ниидэн гараха һаа урид найдуулнаб.

Уулзатараа баяртай, хүндэтэ нүхэд!

Түрэл газар дээрээ уулзатараа!

(ТАСС).

Доржи Бундашинов Мэлс Бандеев хоёр Захааминай аймагай Санагын совхозой түрүү механизаторнууд юм. Эдэ нүхэд үнгэрһэн жэлэйнгээ даабарние болзорһоонь холо урид дүүргэһэн байна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Бундашинов, М. Бандеев.

И. НЕЧАЕВАЙ фото.

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН ЗАМААР

РИГЭ. (ТАСС). Латвиин Социалис Совет Республикын тогтоһые 50 жэлэй саада тээ Бүхэлатвиин Соведүүдэй нэгэдэхи съезд дээрэ хуулита ёһоор соносхогдоо һэн. Тэрэ съезд оперо ба баледэй гүрэнэй академическэ театр соо болоо бэлэй. Мүнөө эндэ Совет засагай тогтоһоор 50 жэлэй ойдо зорюулһан Латвиин Компартиин ЦК-гай, Верховно Соведэй баяр ёһололой заседани январиин 13-да болоо.

КПЛ-гэй ЦК-гай гэшүүд, республикын Верховно Соведэй депутадууд, партиин ветеранууд, латыш улаан сэрэгшэд байһан хүнүүд, партийна, совет, олониитын эмхинүүдэй, ажалшадай, Совет Армиин сэрэгшэдэй түлөөлэгшэд, ороной аха дүү республикануудай ба Россин Федерацинн областьнуудай делегацинууд, латыш арадай һайндэрлэлгэдэ хабаадахаяа ерэһэн ПНР-эй Щецинскэ воеводствын, ГДР-эй Ростокско округой, Болгариин Русе хотын түлөөлэгшэд Совет засагай түлөө тэмсэн унаһан хүнүүдэй дурасхаалые минутын туршада абяа аниргүй зогсожо ёһолон хүндэлбэ.

Баяр ёһололой заседаниин хүндэлэлэй президиумдэ Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Политбюро нэгэн дуугаар һунгагдаа. Республикын хүдэлмэришэдтэ, колхознигуудта, нителлигенцидэ, бүхы ажалшадта КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй зорюулһан амаршалгын бэшэг Латвиин КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь А. Э. Воссой соносхоходо сугларагшад халуун альга ташалгаар угтаба.

Латыш арадай сүлөөрэлгын тэмсэлэй түүхэдэ алтан үзэгүүдээр бэшэгдэһэн гайхамшаг үдэр тухай Латвиин КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь А. Э. Восс элидхэл хээ.

Совет ба американ ниитын ажал ябуулагшадай уулзалга болохонь

Американ ниитын бүлэг ажал ябуулагшадай уряалаар СССР-эй медицинскэ эрдэмэй бодото гэшүүн Н. Н. Блохиной толгойлһон совет делегаци январиин 13-да США ниидэжэ ошоо. Совет ниитын ажал ябуулагшад, эрдэмтэд, журналистнууд делегацида оролсоно.

Нью-Йорк шадар январиин 13-һаа 20 хүрэтэр уулзалгань болохо юм. Уулзалгада хабаадагшад уласхоорондын ажабайдалай хэдэ хэдэн тон шухала асуудалнуудаар совет-американ харилсаанууд тушаа хоёр талаһаа һанал бодолоо мэдэлсэхэ.

ХҮДӨӨГЭЙ ИНЖЕНЕРНҮҮДЭЙ ЗҮБЛӨӨН

КИРОВ. (ТАСС-ай корр.). «Сельхозтехникэ» гэжэ нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын областной ба республиканска управленинүүдэй инженернүүдэй бүхэроссин зүблөөн январиин 13-да эндэ нээгдээ. Зүблөөндэ хабаадагшад хүдөө ажахын техникэ заһабарилгын баазые хүгжөөхэ түсэбые шудалха, республика дотор эгээл түрүүшээр «ЗИЛ-130» гэжэ автомобильнуудые заһабарилжа эхилһэн Кировскэ авторемзаводтой танилсаха, «Сельхозтехникын» Слободско ба Куменска тусхай мастерскойнуудта ошожо хараха юм.

Кировскэ «Сельхозтехникын» ажал хэрэгээр һонирхоһониинь юрын ушар бэшэ юм. Тус областиин «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй предприятинүүд колхоз болон совхозуудай 75 процент тракторнуудые, 40 процент комбайнуудые, 90 процент автомобильнуудые заһабарилдаг болонхой.

Заһабарилгын бааза мэргэжүүлэгдэнхэй: элдэб түхэлэй тракторнуудые капитальна заһабарида оруулха томо 25 мастерской эндэ хүдэлнэ.

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ
«КОСМОС-263» НИИДХҮҮЛЭГДЭЭ

«Космос-263» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон 1969 оной январиин 12-то Советскэ Союзһаа дэгдээгдээ.

«ВЕНЕРА-6» АЛМА-АТА ДЭЭГҮҮР ҮНГЭРБЭ

«Венера-6» гэжэ планетэнүүд хоорондын совет шэнэ автомат станциин эли тодо фото-зураг Казахстанай эрдэмтэд буулган абаа.

«Венера-5» гэжэ автомат станци ажаглан хараһандал, Казахай ССР-эй Наукануудай академиин астрофизическэ обсерватори телевизионно тусхай түхеэрэлгээр хангагдаһан телескопой туһаламжаар тус станци ажаглан хараа. Тус обсерватори Заилийскэ Алатау хадада, далайн нюрууһаа 1500 метр үндэртэ байдаг юм.

«Венера-6» гэжэ станциин газарһаа зуу мянган километр холодоод, Казахстанай ниислэл дээгүүр үнгэржэ, тэнгэриин хаягай саана орожо харагдахаяа болиторнь телевизорэй экранһаа фото-зурагууд буулгагдажа байгаа.

(ТАСС).

ХҮДӨӨГЭЙ ИНТЕЛЛИГЕНЦИ БА ҮҮСХЭЛТЭ ХЭРЭГ

ШЭТЫН ТРАКТ дээрэ оршодог Хүтэл Нуур (ородоороо Онинoборск) ажалша зонтой жиирэйл тосхон юм һэн. Урдань «Красный партизан» колхоз байһан, мүнөө Анаагай совхозой хоёрдохи отделениин түб һуурин гээшэ. Хүдөө ажахые хүгжөөхэ, хүн зоной ажаһуудал улам һайжаруулха зорилгоор партиин али олон хэмжээнүүдые абаһанһаа хойшо энэ тосхоной түхэл шарай, айлнуудай ажаһуудал ташха ондоо болоо, үйлэдбэридэшье хубилалта горитой.

Зарим тэды баримтануудые дурдаха болоо һаа нимэ: һүүлэй хэдэн жэлэй туршада эндэ хори гаран айл шэнэ, уужам һаруул гэр барижа оронхой. Иигэжэ үшөө нэгэ шэнэ үйлсын һуури табиһажа, гэрнүүд жэрылдэжэ эхилээ. Ехэ залтай, библиотекэтэй, отделениин конторын байха таһалгануудтай, клуб тосхоной ара талада зэлэ татана. Хэлхеэ холбооной таһаг эндэ нээгдээ. 1968 ондо найман жэлэй һургуулиин типовой байшангай һуури табигдаа.

Шэнээр баригдаһан үйлэдбэриин томо томо барилгануудые харахада урматай. «Даугава» гэжэ үнеэ һааха машинатай, малай шэбхэ шабааһые суглуулжа, зөөжэ гаргаха оньһон түхеэрэлгэнүүдтэй, дүрбэн рядтай шулуугаар баригдаһан үнеэдэй типовой байра, түгэс түхеэрэлгэтэй тэжээл бэлдүүлгын цех, автогараж нёдондо ашаглалгада оруулагдаа һэн. Эдэ бүгэдэ нэгэ газарта — тосхон шадараа баригданхай. Тиигэжэ бултыень ууралаар дулаасуулха арга оньһониинь аша туһаар ехэ. Зоори зөөшэдэ, хүнэйшье хүсэндэ али зэргэ алмалта болохо гээшэб?!

Юрэдөө, богонёор хэлэхэ болоо һаа, Хүтэл Нуурай шэнжэ түхэл үндэһөөрөө шэнэдхэгдэжэ, болбосон түхэлтэй һуурин болоҗо байна. Энэмнай айл аймагуудай баян дэлгэрээр ажаһуудаг, совхозой экономикын һайжаржа байһые гэршэлнэ гээд дахин дабтаха хүсэл түрэнэ.

Ганса энэ бэшэ! Тосхоной хүн зоной культурна эрилтэ ехэ болоо. Энээниие нютагай интеллигенци — багшанар, медицинскэ, соёл культурын, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд болон бусад алба хаагшад тон зүбөөр ойлгожо, оюун бодолдоо хадуужа абаһаниинь һайшаалтай. Тиигэжэ нютагайнгаа дунда политическэ, соёл культурын хүдэлмэри угаа эдэбхитэйгээр ябуулдаг дүй дүршэлтэй болонхой.

Хэлэгдэһэниие баримталхын тулада нэгэ хэдэн жэшээнүүдые дурдая.

Эндэхи партийна эхин организациин (секретарь нүхэр Мардаев Г. С.) дэргэдэ «Знани» бүлгэмэй лекторнуудэй бүлэг саг үргэлжэ хүдэлжэ байдаг. Тус бүлэгые Онинoборскын найман жэлэй һургуулиин багша Галина Георгиевна Кучумова хүтэлбэрилнэ. Һургуулиин директор Владимир Михайлович Кучумов эдэбхитэй лектор, пропагандист, тосхоной политическэ болон культурна ажабайдалда тон эдэбхитэйгээр хабаадажа ябадаг коммунист. Тиимэ туладань Владимир Михайловичта республикын бүлэг лектор болон пропагандистнартай хамта В. И. Ленинэй гайхамшагта намтартай холбоотой газарнуудаар аяншалжа ерэхэ эрхэ олгоһон байна. Мүнөө нүхэр Кучумов агууехэ багшын ажал ябуулгые, мүнхэ сургаалые хүн зондо ойлгуулха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулжа байдаг.

Һургуулиин багша Евдокия Харитоновна Байронова, отделениин зоотехник Гомбожап Самбатович Мардаев (парторг), медицинскэ фельдшер Екатерина Игнатьевна Ильина болон бусад олон эдэбхитэд зоной дунда ойлгуулгамжын хүдэлмэри таһалгаряагүй ябуулжа байдаг эдэбхитэд. Эдэнэй хүдэлмэриин һайн талань гэхэдэ, тосхонһоо холуур ажаһуудаг малшадта хирэ-хирэ болоод лэ ошожо, һүүлэй һонинуудые дуулгажа байдаг шуу.

Хүдөөгэй клубые даагша Вера Заиграева, библиотекые даагша Прасковья Михайловна Байбородина гэгшэд эдэбхитэй соёлшод. Республикын культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ гэһэн нэрэ зэргэ нүхэр Байбородинада дэмы олгоогүй ха юм даа. Эдэ хоёр нүхэд клубаа, библиотекээ анхарал татамаар, сэдьхэл хүдэлгэмөөр, удха баянтайгаар шэмэглэжэ шададаг. Мүнөө эндэ ленинскэ комнато эмхидхэгдэнхэй. Прасковья Михайловна малшадай хүндэтэй айлшаниинь болонхой.

Тосхоной бэлигтэй залуу үетэн клубай дэргэдэ уран һайханай бүлгэм эмхидхэнхэй. Энээндэнь нютагай багшанар таһалгаряагүй туһаламжа үзүүлжэ байдаг. Клубые даагша Вера Заиграева энэ хүдэлмэриие шадамараар хүтэлбэрилдэг юм. Отделениин шофер Петр Заиграев (Верын үбгэн) бүлгэмэй баянист, эдэбхитэй гэшүүниинь. Тус коллектив уран һайханай аймагай харалгада хоёр түрүү һуури эзэлдэг юм.

Гэбэшье тосхоной алба хаагшад — хүдөөгэй интеллигенци энэ амжалтаараа сэдьхэлээ хананагүй. Хэжэ байһан юумэмнай һанаһандамнай хүрэнэгүй гэжэ хөөрэлдэһөөр үнинэй. Нютагай ажабайдалай һайжарха, үйлэдбэриин хүгжэхэ тума хүдөөгэй интеллигенциин ниитын ажал ябуулга баһал ургаха, удха түгэс болохо, улам гүнзэгырэн дэлгэрхэ ёһотой ха юм. Гадна бүхы Совет гүрэнэй арад түмэн, дэлхэйн түрүү хүн түрэлтэн агууехэ Ленин багшын түрэһөөр 100 жэлэй ойе угтаха гэжэ тон ехэ бэлэдхэл хэжэ байна.

Иимэ үе сагта нютагай культурын болон политическэ ажабайдалда оруулдаг хубитаяа яажа улам ургэдхэхэб гэһэн бодол Хүтэл Нуурай интеллигент бүхэнэй толгойдо орохол ёһоороо ороо бшуу. Энэ сэдьхэлыень отделениин партийна эхин организаци, совхозой партком саг соонь ойлгожо, тэдэнэй хүсэл эрмэлзэлые улам зоригжуулха, хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ оролдоно. Эдэбхитэй алба хаагшадай хабаадалгатайгаар партбюро дээрэ энэ асуудалые зүбшэһэнэй һүүлээр, тосхоной бүхы интеллигенциин хамтын суглаа зарлаха гэһэн шиидхэбэри абтаба. Энэ хэрэг эмхидхэхыень сомоной Соведэй гүйсэдкомдо даалгагдаһан байгаа.

Тиигэжэ үнгэрһэн жэлэй декабриин эхеэр хүдөөгэй клубта Хүтэл Нуурай һургуулиин багшанар, медицинскэ, худалдаа наймаанай, хэлхеэ холбооной, соёл культурын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, отделениин мэргэжэлтэд, нютагай засагаархин, отделениин үйлэдбэриин түрүүшүүл клубта суглараһан юм. Тэрэ суглаанда хабаадагшад тосхонойнгоо, бүхы отделениингээ ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, партийна болон комсомольско, профсоюзай организацинуудай ажал ябуулгада али болохоор туһалалсаха, ниитын эмхинүүдэй хүдэлмэриие толгойлхо уялгатайбди гэжэ ургахи зорилгоёо тодорхойлоо. Иигэжэ В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн ехэ бэлэдхэлдэ шударгыгаар оролсохо зуураа, энэ үедэ бүтээхэ хүдэлмэреэ харалжа, тусхай социалис уялга абаһаниинь тон һайшаалтай хэрэг болоо.

Отделениин болон тосхоной ажалшадай ниитын хүсөөр ехэ һайндэрэй болотор найман жэлэй һургуулиин типовой байшан, библиотекын ба хэлхеэ холбооной отделениин шэнэ гэр, тиихэдэ 1969 ондо спортын стадион, тосхоной хажууда амаралтын парк (сэсэрлиг) бариха гэһэн гол шухала хэрэг суглаанда хабаадагшад даажа абаба. Тосхоной үйлсын, гэр бараанай газаа талые болбосон болгохо, ногооруулха, айл бүхэндэ 5—10 модо газаань тарюулха, үйлсые гэрэлтүүлхэ, харуулан ойлгуулха агитациие зохидоор дэлгэрүүлхэ гээшэ хүдөөгэй интеллигенциин хүтэлбэрилэн бэелүүлхэ хэрэг гэжэ тоолоһон байна.

Клубай дэргэдэ саг үргэлжэ хүдэлжэ байха лектори эмхидхээд, пятница бүхэниие ленинскэ үдэр гэжэ тоолобо. Энэ үдэр лекторнуудэй бүлгэмэй гэшүүд хаа хаанагүй ленинскэ уншалтануудые үнгэргэхэ, хөөрэлдөө эмхидхэхэ юм. Малшадта ходо айлшалжа байха, тэдэнтэй али бүхы асуудалнуудаар хөөрэлдөө үнгэргэхэ. Байра байдалыень болбосон, ариг сэбэр байлгаха, гоёон шэмээхэ хэмжээ абаха, өөһэдөө энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадахабди гэжэ үгэеэ үгэһэн байна. Гадна социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ, тэрэнэй дүн гаргалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, ном дэлгэрүүлгэдэ, газетэ, журналнуудые захилга эмхидхэлсэхэ байна.

Клубай, библиотекын, медпунктын, худалдаа наймаанай эмхинүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ анхаралаа мүн лэ онсо хандуулба. Клубай уран һайханай коллективэй гэшүүдэй эдэбхи хэшээлые улам эдэбхижүүлхэ, малшадта концерт хирэ-хирэ болоод лэ харуулжа байха эрхэ байдал байгуулха зорилготой. Гадна һургуулиин багшанар 2—3 жэлэй туршада нютагай залуушуулые (30 наһа хүрэтэр) толгой тоолон найман жэлэй ба дунда һургуулиин эрдэмтэй болгохобди гэһэн уялга абаба. Тиихын тула заочно ба үдэшын һуралсалые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ зорилго табигдана.

Владимир Ильич Лениндэ лурасхаалта хүшөө бодхоохо гэһэн шиидхэбэри абтаба.

Хүтэл Нуурай алба хаагшад интеллигентнэр һайн һайхан хэрэг үүдхэбэ. Тэрэ үүсхэлээ бэелүүлжэ эхилбэ. Тэдэнэй эдэбхи үүсхэл КПСС-эй Хориин райкомой бюрогоор һайшаагдаад, аймаг дотор тэрэнь дэлгэржэ байна. Тосхон бүхэндэ болоһон интеллигентнэрэй суглаанда хабаадагшад өөһэдынгөө бэелүүлхэ зорилгонуудые баһал тодорхойлоо.

Хүтэл нуурайхидай үүсхэл хадаа олоной хэрэг болоҗо, аймагай интеллигенциин ниитын ажал ябуулгые эдэбхижүүлһэн, эршэтэй хүсэн болоҗо шадаха байһандань баясанабди. Тиигээдшье Анаагай совхозой парткомой, хоёрдохи отделениин партийна эхин организациин нютагай интеллигенциин дунда ябуулһан хүдэлмэриин дүй дүршэлые партком бүхэнэй, партийна эхин организаци бүхэнэй хэрэг болгожо шадаа хада юугээршье сэгнэшэгүй ехэ юумэ бүтээхэ, ниитын ажабайдалда һайн һайхан, баян дэлгэр хубилалта асарха байһаниинь дамжаггүй.

Г. ЦЫРЕТОРОВ,
манай корр.

Рельс гагнадаг 32-дохи поездын коллектив В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэгэйгөөр угтаха гэжэ шиидэнхэй. Эдэнэр үдэр бүриингөө даабарие ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Илангаяа гагнуурщик-оператор Владимир Седунов, тэрэнэй нүхэр Александр Суворов гэгшэд эндэ шалгарна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): Владимир Седунов Александр Суворов хоёр.
Ф. СОРОКИНОЙ фото.

КПСС-эй ЦК-гай ОКТЯБРИИН ПЛЕНУМЭЙ ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ ХҮСЭНДЭНЬ ХҮРГЭЕ!

АДУУШАНДА ШАДАБАРИ ХЭРЭГТ

Адуун һүрэгэй жэлэй дүрбэн сагта хээрын бэлшээридэ ябадаг хадань харууһаниинь барагтай бэзэ гэжэ зарим хүн һанадаг. Үнэн дээрээ тиимэ бэшэ. Үбэл зунгүй хүбшэ тайгын бэлшээри зайжа ябадаг малые манан харууһалхаһаа гадна, түлыень абаад гарзада оруулангүй түлжүүлхэ гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ. **Нютагайнгаа үүлтэрэй моридой абари зан, онсо шэнжэ мэдэхэгүй адуушан ажалдаа амжалта түйлахагүй.**

Унага абаха, гүү ороондо оруулха хаһа — адуушанай харюусалга ехэтэй сагынь болоно. Тиимэһээ адуушанай бүхэли жэл соо хэһэн ажал энэл хоёр хаһада шахардуухан байдаг. Гүүн унагалһанайнгаа һүүлээр 8—9 хоногой үнгэрэмсөөр ототой болодог. Ототой гүүн 3—4 хоногой турша соо урэжүүлэгдээгүй һаа, хойто жэлынь тэрэ сагтаа түрэдэггүй. Гүүнэй энэ хоёр шэнжэ адуушадай харюусалга бүри ехээр дээшэлүүлнэ.

Олонхи гүүднай апрель, май һарануудта унагалдаг. Энэ үедэ азарганууд заатагүй тобир тарган байха ёһотой. Тэдэнээ һүрэгһөөнь таһалаад, уяанда шахажа болохогүй. Һүрэг үншэрхэ, гүүд һубайржашье магад.

Һүрэгтөө ябаһан азаргада үбһэ, тэжээл эдюулжэ һургахань ехэ бэлэн байшоо. Түрүүшын үдэр нэгэ һүрэг адуу хорёодо хааһанайнгаа удаа, азаргыень хоройн хашалтада туужа оруулаад, обёос үгэнэбди. Хоёрдохи үдэрынь үсэгэлдэр хэгдэһэн юумэн тэрэл сагтаа дахинаа дабтагдадаг. Гурбадахи үдэрынь тэрэл сагтаа һүрэгые хорёодо оруулхатайгаа хамта (хоёр үдэр обёос эдижэ һураһан) азарга өөрөө хашалтада орожо, талха тарланай зүйл эдинэ. Саада үдэрнүүдтэнь талха тарланай зүйл эдидэг сагайнгаа дүтэлхэдэ тэрэ азарга һүрэгөө хорёоһоо холохоно орхёод, гансаараа хашалтадаа орожо, адуушадай бэлдээд орхиһон үбһэ тэжээл эдидэг.

Харюусалгатай хаһаяа урагшатайгаар үнгэргэхын тула, гүүдээ ехэл наряар харууһалха хэрэгтэй. Ехэнхидээ хүбшэ тайгаар бэлшэжэ ябадаг гүүд халтад гэхэдээ, унага хаяхаяа һанадаг. Хабар түрэдэг манай адуунай гүүдэй эхэ соохи унаган сагаа һарын гаратар хүндэлдэдэггүй. Унаганайнь хүндэдлэхэдэл энэ гүүнһээ мүнөө жэл сохом түл абтаха гэжэ найдахаар болодог. Тэрэ сагай ерэтэр түрэхэ гүүд адуушадай нюдэн доро ябана.

Адуун сүүдхэдөө гурба унтадаг юм: үдэшөөр — 1 час, һүнин тэндэ — час хахад, үүрээр — 2 час тухай. Унтажа байһан түрэхэ гүү сошоожо яашье болохогүй. Хибэдэһэгүй мал хадаа адуун уһалхадаал дулаасадаг. Гэбэшье, унагалха гүү үдэшэ уһалдаггүй. Юундэб гэхэдэ, үдэртөө бэлшээридэ ябажа халаһан гүүн хүйтэн уһа уухадаа гансата унага хаядаг. Унагалха гүүдые түргөөр тууҗа болохогүй. Түрэхэ гүүдтэ дуран соонь дабһа эдюулжэ байха хэрэгтэй. Тиигэбэл тобир тарган түл гараха. Гүүн нэгэ жэл турабал жэл бүри унагаяа орой гаргадаг. Энээн дээрэһээ манай адуушад гүүдээ жэлэй дүрбэн сагта тобир тарган байлгадаг заншалтай.

Үбэлэй сагта бэлшээридэ ябажа шададаггүй үүлтэрэй азарганууддаар һайжаруулагдаһан хадаа адуунаймнай олонхи хуби ехэ эрхэ, һула бэетэй, эдэ моридто урданайхяраал барга янзаар хандажа болохогүй. Түрүүшын хүйтэнөөр адуунай турахаяа һанадаг хадань ноябриин тэнтээр һүрэгтөө үбһэ үгэжэ эхилнэбди. Шэнэ саһан дээрэ тараажа үгэһэн үбһэ адуун дуратайгаар эдидэг. Юундэб гэхэдэ, хуурай үбһэн саһантай холигдожо, дэбтэн зөөлэрнэ. Харууһалжа байһан моридтоо хүсэд хүрэхэ үбһэ адуушад өөһэдынгөө хүсөөр бэлэдхэдэг.

Унагадыень 7—8 һаратайдань эхэһээнь илгажа, гүүдые амаруулха гээшэ айхабтар удха шанартай. 3—4 һара соо даагаяа хүхүүлээгүй гүүн һү ехэтэйгээр түрэхэһөө гадна, унагадтаа ехэ мээхэй байдаг. Хүхүүли зандаа түрэһэн гүүн халтад гээ һаа унагаяа голожо, даагаяа хүхүүлһэн зандаа үлэдэг.

Эдэ бүгэдые мэдэхэ болоһон манай отделениин адуушад 1965 онһоо эхилжэ унагадаа 7—8 һаратайдань эхэһээнь илгадаг болонхой. Илгаһан даагадаа хорёо соо хаагаад, түрүүшын 2—3 үдэрэй туршада бэе бэедэнь эжэлшүүлдэг. Гүүдынь унагадһаа 10—20 километр холо бэлшээридэ абаашагдадаг. Эхэһээ илгагдаһан даагадые бэлшээхэдээ түрүүшын үдэрһөө эхилжэ буридхэжэ, нэгэ газарта суглуулжа, ээрэжэ байгаад адуулхада һайн. Хамта ябажа һураһан мал һүрэгһөө холо ошодоггүй ха юм.

Үүлтэрэйнгээ талаар һайжаржа байһан адуугаа шэнэ ... үсхэбэрилжэ, жэл ерэхэ бүр(и) унага абаха зорилготойбди.

КПСС-эй ЦК-гай окт(ябриин) Пленумэй шиидхэбэринүүд(ые) ... ригжоһон манай отделениин ...шад энэ жэл 100 гүүн б... 75 унага түлжүүлхэ уялга... рэтэй түрэтэйгөөр дүүргэх(э) ха.

Л. ДЫМБРЫЛ...
Яруунын аймагай Исэш... совхозой адуу... отделение эрхилэ...

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: тус совхозой залуу адуушадай нэгэн Бато Ширапов. Адуун һүрэг Бүтүүгэй талын бэлшээридэ.
Н. ДАМБАЕВАЙ фото.

Агитатор, пропагандистнарта туһаламж...

В. И. ЛЕНИН ДЕМОКРАТИ БА ЖУРАМ ТУХ...

Агуу сэсэн Ленин багшын хэтэ мүнхэ һургаалые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэн, Коммунис парти ленинскэ ударидалгаар манай совет арад түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргээд, дүрбэдэхи жэлдэнь этигэл түгэсөөр оробо. Энээниие мэнэ һая болоҗо дүүрэһэн СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сесси баталан харуулба.

1968 ондо национальна доход 1967 онойхитой сасуулбал 7,2 процентээр ургаһан байна. Харин түсэбөөр 6,8 процент ургахаар хараалагдаһан юм. Урзанда жэлэйхитэй сасуулбал, 1968 ондо промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 8,3 процентээр (түсэбөөр 8,1 процент) ехэ болобо. Экономическа реформо амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ. Хүдөө ажахыһаа абтаха бүхы продукци энэ жэлдэ 80 миллиард түхэригтэ хүрэбэ. Совет арадай бүхы түүхэ соо иимэ үндэр ехэ хэмжээн хүдөө ажахыда хэзээдэшье урдань түйлагдаагүй һэн. Иигэжэ совет арадай жэлһээ жэл бүридэ ажахыгаа, эрдэм соёлоо хүгжөөжэ, арад зонойнгоо ажана байдал хэлбэришэгүйгөөр һайжаруулжа байхадань, капиталис дэлхэй 1967 онһоо эхилээд гүнзэгы бэрхэшээлнүүдтэ ороод, тэрээнһээ гаража шаданагүй. США, Англи, Франци, Итали гэхэ мэтын хүгжэнги капиталис оронуудай экономикын хүгжэлтэ һүүлэй хоёр жэл соо ехээр удааршоо. Ажалшан зонһоо тагалдадаг алба налог тэндэ ехэ болоно, эдеэ хоолой болон эд бараанай үнэ сэн ургана, хүдэлмэригүйшүүлэй тоо олошорно.

Эдэ жэшээ баримтанууд хадаа совет социалис демократиин, бодото арадай демократиин буржуазна демократиһаа холо булюу, һураггүй үргэн, үнэхөөрөөл ажалшан ниитэ арад зоной демократи байһаниие гэршэлнэ ха юм.

Коммунизмда эсэргүү үзэл сурталнай номноошод социализмда эсэргүү гол юумэн болгожо демократиин асуудалые абаһан байдаг. Энэньшье гайхалтай бэшэ. Хүдэлмэришэн анги гүрэниие, обществые хүтэлбэрилжэ шадахагүй юм гээд манай дайсадай шашалдадаг саг үни хада ошон ошоо. Социалис оронууд, дайн сэрэг үүсхээд газар дэлхэй сүм эзэмдэхэеэ байна гээд һүүлэй хорёод жэлэй туршада тэдэнэрэй үдэр, һүнигүй шашалдажа байдагшье һаань, энэ хуурмаг номнолдонь этигэхэ хүнүүд үсөөржэл байнһаар. Ушар тиимэһээл социализм демократи хоёр эбсэшэгүй юм гэһэн хуурмаг хооһон үзэл тарааха, тэрээндэ ажалшан зониие этигүүлхэ гэжэ ехэ оролдолго һүүлэй үедэ империалис пропаганда гаргана. Чехословакида болоһон үйлэ хэрэгүүдтэй дашарамдан зүһэн бүхэнэй демократиие баруунай пропагандистнар, Чехословакиин ревизионистнууд үнгэрһэн зун, намарай үедэ дурдаа юм. Гансахан демократиин түлөө бэшэ, харин «һайжаруулагдаһан» социализмын, «үнэн бодото», «гуманна», «демократическа» социализмын түлөө тэмсэжэ байһан хүнүүд хэбэртэйгээр бэеэ үзүүлхые тэдэнэр оролдоһон байна.

Национальна талаараа бэеэ даанхай байдалай, эрхэ сүлөөгэй, демократиин түлөө хэдэн олон жэлэй туршада тэмсэжэ байһан эрэлхэг зоригто вьетнам арадые дараха гэһэн гэмтэ дайнда эсэргүүсэн, эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэдэг студентнэрые, негрнүүдые өөрынгөө орон дотор хэрзэгы шангаар дарадаг США-гай болон бусад империалистнар хаанаһаа демократи, эрхэ сүлөө сахяашад бололтойб даа!

«Пролетарска демократи гээшэ ямаршье буржуазна демократиһаа миллион дахин үлүү демократи юм; Совет засаг гээшэ эгээл демократическа буржуазна республикаһаа миллион дахин үлүү демократитай юм» гээд В. И. Ленин бэшэһэн байдаг.

Ленин багшын хэлэһэн эдэ үгэнүүдые баталхын тулада угаа олон жэшээнүүдые, баримтануудые харуулжа болоно.

Орон дотор хэды оппозиционно партинуудай бии байһаар баруун капиталис оронуудай зонхилогшод демократиин хүгжэнги гү, али үгы байһаниие сэгнэдэг. Харин тиихэдэ гүрэн доторхи бодото засагые хэн бэелүүлнэб, политикын гол шэглэлые хэн тодорхойлноб, тус политикые бодотоор бэелүүлхэдэ хэд, ямар ангинууд шиидхэхы үүргэ дүүргэнэб, тэрээгээр лэ демократиие сэгнэнэбди.

Ямар ангиин түлөөлэгшэд засагай дээдэ органдо һунгагданаб гээд харая. 1966 оной июлиин 12-то һунгагдаһан СССР-эй Верховно Соведтэ 404 хүдэлмэришэд, хүдөө ажахыда ажалладаг 294 хүдэлмэришэд, эрдэм наукын, соёлой, литература ба искусствын 154 хүдэлмэрилэгшэд депутадаар һунгагдаһан байна. 1968 ондо һунгагдаһан Франциин Национальна суглаанда де Голлиин (ЮДР) партиһаа һунгагдаһан 358 депутадуудай 62-ынь томо промышленна компанинуудай болон банкнуудай директорнууд, дээдэ тушаалтай 63 ноёд, 25 генерал, 12 инженер һунгагдаһан байна. Буржуйнарай антинациональна шэнжэтэй болоһониие түүхэ үнинэй гэршэлнэ.

Орон дотороо, дэлхэй дээрэ болоҗо байһан ушар хэрэгүүдһээ арад зониие холо байлгаха гэжэ буржуазна зонхилогшод оролдодог. Арад ниитэ зоной харанхы барга, үзэг бэшэг мэдэхэгүй байха тудам, тэдэнэрые захирха, мүлжэхэдэ бэлэн юм гэжэ буржуази тоолодог.

Харин тиихэдэ манаида тад ондоо. «Арад ниитын ушар ёһо мэдэдэг байбалнь гүрэн хүсэтэй юм. Хамаг юумэ мэдэхэ байхадаа, хамаг юумэн тухай шүүмжэлэн бодожо үзөөд, хамаг юумэндэ ушар ёһо мэдэрэнгеэр хандадаг байхадань гүрэн хүсэтэй юм» гэжэ Ленин багша һургаһан байдаг. «Гүрэн гээшэ — хүдэлмэришэд... гүрэн гээшэ — бидэбди» гээд Совет гүрэн тухай, социалис демократи тухай В. И. Ленин партиин XI съезд дээрэ хэлээ һэн. Ленин багшын энэ захяа заабари хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэгдэнэ. Совет Союз дотор мүнөө үедэ 48 мянга гаран Соведүүд ажаллажа байдаг. Тэрээндэ 2 миллион депутат һунгагданхай. СССР-эй мүнөөнэй Конституциин хүсэндөө ороһонһоо хойшо үнгэрһэн жэлнүүдэй туршада Соведүүдэй депутадуудаар 18 миллион ажалшад һунгагдажа, гүрэниие хүтэлбэрилхэ политическэ һургуули гараһан байна.

Манай обществын социальна бүридэлые Соведүүдтэ һунгагдаһан депутадууд юунһээшье элеэр гэршэлнэ. Соведүүдэй бүхы депутадуудай 29,6 процентнь хүдэлмэришэд, 31,3 процентнь колхознигууд, 39,1 процентнь арадай интеллигенциин түлөөлэгшэд юм. Коммунистнартай суг хамта партийна бэшэ хүнүүд Соведүүдтэ һунгагдадаг. Соведүүдэй бүхы депутадуудай 53,8 процентнь партийна бэшэ ажалшад.

Депутадуудһаа гадна, Соведүүдэй дэргэдэ байгуулагдаһан элдэб комиссинуудта олон арбаад миллион ажалшад эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, гүрэн түрын шухала хэрэгүүдые шиидхэлсэнэ.

Тиимэ болохолоороо, манайда монополистнууд гү, али финансова капиталай түлөөлэгшэд бэшэ, харин ажалшан зон өөһэдөө, али тэдэнэрэй түлөөлэгшэд ниитын болон гүрэнэй бүхы хэрэгүүдые шиидхэдэг.

«Сэбэр» гү, али «абсолютна» демократи гэжэ байдаггүй юм гээд Ленин багша һургадаг бэлэй. Гүрэнөө хүтэлбэрилхэ эрхэ олгохотойгоо нэгэн хамта совет демократи совет хүнүүдые алибаа дарлалта мүлжэлгэһөө эсэслэн сүлөөлөө.

Манай орон дотор мүлжэгшэ ангинуудые усадхаһан ушар хадаа дэлхэй дээрэ ангинуудай зүрилдөөнүүд үгы болоо гэһэн удхатай бэшэ юм. Ангинууд хоорондын тон хурса тэмсэл — үзэл сурталай тэмсэл социалис болон капиталис дэлхэйнүүдэй хоорондо болоҗо байна гэжэ КПСС-эй ЦК-гай 1968 оной апрелиин Пленум онсолон зааһан байна. Демократи гээшэ ямаршье уялгагүй, гансал эрхэнүүд гэжэ ойлгохо, демократиие жаяг журамда эсэргүүсэн табиха гэһэн һэдэлгэнүүд хадаа демократиие ангиин талаһаа сэгнэлгэһээ хадуурһан ябадал болоно. Иимэ ябадал жэжэ буржуазна анархис замда ... болодог.

Социалис демократи ... ажалшадта агууехэ соци... литическэ эрхэнүүдые ... олгохотойгоо нэгэн доро ... бүхэндэ ехэ харюусалга ... нуудые даалгадаг. Бүхы ... водо аша туһатай байхы... ехэ эмхитэй ба жаяг ж... байха эрилтэ манай демо... щиствын гэшүүн бүхэнэ... табидаг.

Арад зониие Соведүүд... ниитэ-политическэ хүд... олоорнь сэхэ хабаадуулха... нэр өөһэдынгөө хубиин ... рюусалгые мэдэрдэг, сахи... рамай ба һайн эмхидэлэй ... шухала байһые ойлго... лоно. Харюусалгагүйгөөр, журамгүйгөөр, эмхидхэ... социалис демократи хүгж... даха аргагүй юм гэжэ ре... агууехэ багша нэгэнтэ б... даг һэн.

Ленин багшын социалис... рати ба ажалай журам ту... һэн эдэ заабаринуудые бэ... Совет гүрэн дотор үндэр ... тэй, жаяг журамтай хэдэ... нүүд, бодото совет патрио... мүүжүүлэгдээ.

Марксизм-ленинизмын ... нуудые хэлбэришэгүйгөөр ... марксистско-ленинскэ пар... тэлбэреэр урагшаа дабшаһа... тал социалис демократи һ... хүгжэхэ аргатай байдаг. ... заабариие эбдэһэн, комму... тиин ударидахы ба хүтэл... үүргые бага болгоһон, бу... һан газарта социалис де... хюруула сохюулһан набш... маадал һарнии һандардаг. ... байдал мүнөөнэй Хитад ... үзэгдэнэ. Тэндэ социалис д... ти үнинэй усадхагданхай... Цзэ-дунай бүлэг парти бол... тийна комитедүүдые бута ... һалгаад, сэрэгэй диктату... тоогоод байна. Коммунис ... ударидахы үүргые буруу ... ябадал социалис демократи... ехэ аюул асаржа болохо... ниинь Чехословакида 196... болоһон ушар хэрэгүүд юу... үлүүсэ гэршэлэн харуулаа.

Социалис демократи гээш... та алба хэдэг, арадай з... Манай орон соохи бүхы а... социальна бүлэгүүд, бүхы ... яһатан коммунизмын мате... техническэ үндэһэ һуури б... хатайгаа нэгэн доро, нии... рилсаануудые һайжаруулна, обществын морально-поли... болон үзэл бодолой нэ... улам бэхижүүлнэ. Энэмнэй ... лис демократи, ажалай жа... рам тухай В. И. Ленинэй ... лай бодотоор бэелжэ байһые, демократиин һалбаран хүг... элитээр гэршэлжэ үгэнэ.

С. БАДМА...
Буряадай хүдөө ажа... институдай ахалагша ба...

Н. К. КРУПСКАЯ

ЛЕНИН ТУХАЙ ДУРАСХААЛ

Дахинаа подполидо

[...]ч энэ һүни Сулимовтанай [...]троградска сторона) хоно[...]гаа. Теэд Ильичые нюуха [...]дамтай газар Выборгскэ [...]да һэн. Хүдэлмэришэн [...]йда тэрэниие байлгаха гэ[...]хэгдэһэн юм. Би Ильичэй [...]о Сулимовайда ерээд, [...]й Выборгскэ сторона тээ-

шэ ошобобди. Московско полкын хажуугаар нэгэ бульвараар гэшхэлээ һэмди. Бульвар дээрэ Каюров һуугаа. Бидэнэрые хараад, тэрэ урдамнай гэшхэлбэ, тэрэнэй хойноһоо Ильич ябаба, харин би хажуу тээшээ ябашоо һэм. Юнкернүүд «Правда» редакциие һандаргааба. Үдэрынь Рено[1]) заводой харуулай байра соо ПК-гай суглаан боложо, тэндэ Ильич байлсаа. Бүгэдэ ниитын забастовко тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Забастовко хэхэгүй гэһэн шиидхэбэри абтаа. Тэндэһээ Ильич нүхэр Фофановагай квартирада ошожо, Центральна Комитедэй зарим гэшүүдтэй уулзаа һэн. Энэ үдэр хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн дарагдаа. Петроградай хүдэлмэришэдһөө II Дүүмын гэшүүн байһан, «Вперед» газетын хүдэлмэрилэгшэ, ажалай талаар дүтын нүхэр байһан Алексинский, эсернүүдэй партиин гэшүүн Панкратов гэгшэд Ленин—немецүүдэй шпион юм гэхэ үндэһэ баримтатайбди гэһэн хардалга тарааба. Энэ хардалгаараа тэдэнэр Ленинэй нүлөөе һуладуулха гэһэн байгаа. Саг зуурын правительство Ленин, Зиновьев болон Каменевые арестовалха гэһэн тогтоол июлиин 7-до гаргаба. Кшесинскаягай гэр правительствын сэрэгүүдээр эзэлэгдээ. Каюровайхиһаа Ильич Аллилуевайда ошоно, тэндэ Зиновьев нюугдажа байгаа. Каюровай хүбүүн анархист һэн, тэндэ залуушуул бомбо хээбди гэжэ шууялдадаг байһан хадань, тэрэниие нюуса байра болгохонь таарахагүй байгаа.

Июлиин 7-до бидэнэр Мария Ильиничнатай Аллилуевай квартирада Ильичтэй уулзаабди. Эгээл энэ үедэ Ильич сүүдтэ ошохо болихоёо маргаад абаа һэн.

Сүүдтэ заатагүй ошохоёо баримталхадань, Мария Ильинична эрид арсаһан юм. «Би Григоритой сүүдтэ ошохо гээб, энээн тухай Каменевта ошожо хэлэ»,—гээд Ильич намда хэлээ һэн. Энэ үедэ Каменев ондоо байрада дүтэхэн байгаа. Тиихэдэнь би яаража эхилбэб. «Хахасая даа, магад уулзахашьегүй ааламди»,—гээд Ильич намайе байлгаа бэлэй. Тэбэрэлдэһэнэйнгээ һүүлээр би Каменевта ошоод, Владимир Ильичэй захяае хүргэбэб. Үдэшэниинь нүхэр Сталин, мүн бусадууд сүүдтэ ошохогүй тухайнь Ильичые баадхан хэлэжэ, тэрэнэй ами наһые абараа һэн. Үдэшэлэн манайда нэгжэлгэ болоо. Гансал манай комнатые нэгжээ. Нэгэ полковник, сагаан дотортой шинельтэй үшөө нэгэ сэрэгэй хүн байгаа. Тэдэнэр столһоо хэдэн гар бэшэгүүдые, минии, ямар һэм даа, документнүүдые абаад, Ильичэй байһан газарые мэдэнэгүй гүт гээд намһаа асуугаа. Ильич бэеэ мэдүүлээгүй юм байна гэжэ энэ асуудалһаань ойлгооб. Үглөөгүүр би нүхэр Смилгада ошоходом, тэндэ Сталин, Молотов байгаа. Ильич Зиновьев хоёрой нюугдаха гэжэ шиидэһэн тухай тэндэ мэдээ һэм.

Ильич Зиновьевтой хамта Сестрорецкһээ холо бэшэ, Разлив гэжэ станци шадар Сестрорецкэ заводой хүдэлмэришэн, үнинэй подпольщик Емельяновайда нюугдаа һэн. Емельяновта, тэрэнэй бүлэдэ Ильич ехэ дулаанаар хандадаг байһан.

Би сагаа Выборгскэ райондо үнгэргэдэг болооб... Хэрэг ехэ. Емельяновтай холбоотой байһан нүхэр Зофа болон бусадтай дамжуулан, Ильичэй элдэб янзын даалгабаритай бэшэгүүдые абажа байгааб. Хархисууд ябуулгаа эдэбхижүүлнэ. ВЦИК ба хүдэлмэришэдэй, таряашадай депутадуудай нэгэдэмэл заседани Саг зуурын правительствые «революциие абарха правительство» гэжэ соносхобо; тэрэ үдэртөө энэ «абаралгань» эхилээ. Тэрэ үдэр Каменев арестовалагдаа, июлиин 12-то фронт дээрэ саазалха тухай захиралта үгтөө, июлиин 15-да «Правда», «Окопная правда» газетэнүүд хаагдажа, фронт дээрэ митингнүүдые хэхэ ябадал хорихо тухай захиралта буулгагдаа, Гельсингфорсдо большевигүүдые арестовалаа, тэндэхи «Волна» гэжэ большевигүүдэй газетэ хаагдаа, июлиин 18-да Финляндиин сейм тараагдаа, генерал Корнилов верховно главнокомандалагшаар томилогдоо...

Большевигүүдэй парти нюуса шахуу байдалда ороошье һаа, бэхижэн хатуужана, ургана; партиин VI съездын нээгдэхэ үе, июлиин 26 болотор тэрэ 177 мянган гэшүүдтэй болоо[2]), энэнь большевигүүдэй Бүхэроссин апрелиин конференциин болохо үеынхиһөө, гурба һарын урда тээхиһээ, хоёр дахин олон болоо.

Большевигүүдэй нүлөөнэй ургалтын, илангаяа сэрэгшэдтэ ехэ болоһониинь арсалтагүй байгаа. VI съезд большевигүүдэй хүсые бүри ехээр жагсаагаа. Саг зуурын правительство контрреволюционно тала баримталаа гэжэ, дэлхэйн революциин, ангинуудай тулалдаанай болохо тухай VI съездын гарга̂һан уряа соо хэлэгдээ.

«Энэ тэмсэлдэ манай парти тугаа дэлгээн ороно. Тэрэ хадаа өөрынгөө тугые гартаа батаар барижа ябаа, хүсэрхэгшэдэй, хорото хардагшадай үмэнэ, революцида урбагшадай, капиталда алба хэгшэдэй үмэнэ тэрэнээ буулгаагүй юм. Саашадаашье үндэр дээгүүр үргөөд, социализмын түлөө, арадуудай хани нэгэдэлэй түлөө тэмсэхэ. Ушар юуб гэхэдэ, шэнэ хүдэлөөн болохо, хуушан дэлхэйн хосорхо саг ерэжэ байна»,—гээд энэ уряа соонь хэлэгдээ һэн.

Августын 25-да корниловтан Петроград тээшэ добтолжо эхилээ. Питерэй хүдэлмэришэд, эгээн түрүүн выборгынхид, Петроград хамгаалха гэжэ оролдоно. Корниловай сэрэгэй отрядуудые, «зэрлиг дивизи» гэдэгые угтуулан, манай агитаторнууд эльгээгдээ һэн. Корниловай сэрэг түргөөр һарниин бутаржа, добтолго боложо шадаагүй. Петроград тээшэ эльгээгдэһэн корпусые командалагша генерал Крымов бэеэ буудажа үхөө бэлэй...

Ильичэй нюугдаһан Разлив станци шадар балгаан соо саашадаа байхань бэрхэтэй, намар боложо, Ильич Финлянди ошохо гэжэ шиидэнэ. Тэндэ «Гүрэн ба революци» гэһэн зохёолоо бэшэхэ гэһэн юм. Энээндээ бэлэдхэһэн, бүхы талаһаань бодомжолжо үзэһэн байгаа. Мүн Финляндида газетэнүүдые абажа уншахада таатай һэн. Н А. Емельянов Сестрорецкын хүдэлмэришэнэй паспорт оложо үгөө. Ильичтэ баг үмдэхүүлээбди... Финляндиин түмэр харгыда машинистаар хүдэлдэг нүхэр Ялава—тэрэниие нүхэд Шотман, Рахья һайнаар мэдэхэ бэлэй—Ильичые кочегар болгоод, абаашаха гэбэ. Энэнь бэелүүлэгдээ һэн. Ильич Гельсингфорсдо байрлаад, химеэр бэшэгдэһэн бэшэг эльгээжэ, намайе ерэхые уряа һэн. Адресаа хэнһээшье һурангүйгөөр ошохо түсэб, зуража үгөө. Энэ бэшэгыень халаажа байһаар тэрэ түсэбэйнь захые галдажархёо һэм. Емельяновтан намдашье Сестрорецкиин хүдэлмэришэн хүгшэнэй нэрэ дээрэ паспорт оложо үгөө. Пулаадаар тархяа орёогоод, Емельяновтанда Разлив ошооб. Тэдэнэр намайе хилэ гаргажа үгөө: хилэ шадар ажаһуудаг хүнүүдтэ хилэ дабаха паспортал хэрэгтэй болодог байгаа; паспортыем нэгэ офицер хараа һэн. Хилэ гараад, Олилла гэжэ багахан станци хүрэтэр ой соогуур табан модо ябаха хэрэгтэй байгаа. Тэндэ солдадуудай ябадаг поездо һууха байгааб. Ушаралгүй хүрэжэ шадааб. Гансал зурагай галдуулагдаһан захань лэ һаад хэн алдаа—заагдаһан үйлсые бэдэржэ, үни удаан ябасагаагааб. Ильич ехэ баярлаа. Нюуса байдалда орожо, һанаата болоһониинь ойлгогдоо һэн. Тэрэ хадаа тэмсэлдэ бэлэдхэлэй гол дундань байха байгаа ха юм. Мэдэһэн юумэеэ хуу хөөрэжэ үгөө һэм. Гельсингфорсдо хоёр үдэр байгааб. Ильич вокзал хүрэтэр заатагүй үдэшэхэ гээд, һүүлшын эрьесэ хүрэтэр хүргөө. Үшөө дахин ерэхэ тухайгаа зүбшэлдөө һэмди.

Хоёр долоон хоногой үнгэрөөд байхада, Ильичтэ хоёрдохёо ошооб. Ямаршьеб шалтагаанаар оройтоод, Емельяновтанда оронгүй, өөрөө Олилла хүрэхэ гээ һэм... Тэндэ ерэхэдэм, поезд байхагүй, хахад час болоод ерээ. В[...]

(Түгэсхэлынь 4-дэхи хуудаһанда).

[1]) [...]ДРП(б)-гэй Петербургын [...]й гүйсэдхэхэ комиссиин зүб[...]сский Рено» гэжэ заводой [...] байра соо В. И. Ленинэй [...]тайгаар 1917 оной ию[...] (19)-дэ болоһон—Ред.

[2]) [...]ДРП(б)-гэй VI съездэ пар[...]лэнган гэшүүдтэй байгаа —

ҮНГЭРҺЭН ЖЭЛЭЙ ПОЧТОҺОО

[...]ЭТЭ МАНАЙ УНШАГШАД! Түсэбтэ табан жэ[...]дахи жэлэй гүйсэһэн—1968 оной үнгэрһөөр ар[...] хоног болобо. Манай үргэн буряад ороной хото, [...] хүдэлмэришэд, таряашад болон алба хаагшад [...] арадтаяа хамта түрэл парти, правительст[...]тараалһан асари ехэ түсэбүүдые бэелүүлэлсэн, [...]һан даабаринуудаа болзорһоонь урид дүүр[...]сэбһөө галуур элдэб продукци түрэл орондоо [...]һан байна. Социалис мүрысөөнэй үргэн да[...]гаар дэлгэрһэнэй ашаар республикамнай бүхы [...] продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө болзорһоонь [...]дүүргээ бэлэй.

[...] жэлдэ манай газетэ уншагшадтаяа холбоо [...] улам үргэдхэн, республикын арадай ажа[...] сурталай хүгжэлтэ тухай, В. И. Лени[...]һөөр 100 жэлэй алдарта ойн хүндэлэлдэ дэл[...]алис мүрысөөн тухай, мүн КПСС-эй ЦК-гай [...] Пленумэй шиидхэбэринүүдые үргэн ниитэ [...] дунда тайлбарилан ойлгуулха талаар хэгдэ[...] хүдэлмэри тухайгаа үргэнөөр харуулхые [...] байна.

[...]икын хото, хүдөөгэй ажалшадай 1968 ондо [...] амжалта, эдэнэрэй хэһэн бүтээһэн, мүн саа[...] хандаха холын хараата һанал бодол, үүсхэл [...] ажахын һалбари бүхэндэ түйлагдаһан түрүү[...] дүршэл магтажа бэшэһэн бэшэгүүд [...]акцида абтажа, тэрэнэй олонхинь газетын [...] толилогдоо. «В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 [...]һөө», «КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй [...]нүүдые бэелүүлхын түлөө», «Партийна [...]», «Түрүүшүүлэй дүй дүршэл», «Нютаг нэ[...]гэ», «Саяанһаа Витим хүрэтэр» болон бусад [...] доро олон материал толилогдоо.

[...]гшэ жэлдэ манай хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэг[...]тоо олошорһониинь һайшаамаар. Тэдэнэй дундэ[...]этэдэ түрүүшынхеэ бэшэжэ захалһан Баргажанай [...] Гааргын совхозой Виктор Бадмаев, Захаами[...]гай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Цы[...] Найданов, Түнхэнэй аймагай Саянай совхозой [...]ик Борис Гомбоев, Сэлэнгын аймагай Ленинэй [...]этэ колхозой ветврач Владислав Баендуев, Х[...]н аймагай Загаһатын совхозой зоотехник Доржи [...]икуев, Улаан-Үдэ хотоһоо Михаил Сутурин, [...]эй хүдэлмэришэн Максим Мандаров болон буса[...]рые дурдамаар. Саашадаашье манай үргэн олон [...]ад өөһэдөө бэшэдэг болоһой гэжэ редакци най[...]нээһээ гадна, хэдэн жэлэй туршада манай га[...]бэшэжэ байдаг хүдөө бэшэгшэд Сэлэнгын айма[...] партийна съездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн [...]иктуевай, Улаан-Үдын судна заһабарилгын за[...] инженер Д. Балдановай, Баргажанай Уланай [...]дэй түрүүлэгшэ Г. Бадмаевай, Хориин КПСС-эй [...]ой инструкторнууд Р. Цымпиловэй, Ж. Бадмае[...] Цыденжаповай (Захаамин), Г. Ильинэй (Зэдэ) [...]лон уншагшадай эльгээһэн зураглал, очерк, кор[...]денци, статьянууд үдэр бүри шахуу толилогдо[...]най уншагшадаар һонирхогдоһон байха. Дурсаг[...] нүхэд өөһэдыгөө тэмдэглэл соо ажалша бэрхэ [...]ришэдэй габшагай ажалые магтан дуулажа, тэ[...] һанал бодол, эрмэлзэлые харуулжа шадаа бшуу. [...]һэн жэлдэ «Буряад үнэн», «Правда Бурятии», [...]нүүд, «Байгал» журналай шанда хүртэхын түлөө [...]икын хонишодой бригадануудай дунда социалис [...]өөн дэлгэрээ һэн. Энэ мүрысөөндэ колхоз, совхозуудай хонишод оролсожо, ехэ амжалта түйлаһан байгаа. Тэдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, нэгэдэхи шанда хүртэһэн Яруунын совхозой хонишон Цыдып Дылгирович Бадмаевай бригада 100 эхэ хонин бүриһөө 113 хурьга түлжүүлжэ, хурьгадайнгаа тоо толгойн шэгнүүрые дунда зэргээр 31 килограммда хүргэһэн, хонин бүриһөө 4,25 килограмм нооһо хайшалһан. Эдэнэртэ радиоло барюулагдаа һэн. Хоёрдохи, гурбадахи шан—магнитофон, транзисторта Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой Николай Чойдорович Гомбоевой, Яруунын совхозой Буда Намдакович Доржиевай бригаданууд хүртэһэн юм. Мүн нооһо хайшалалгаар тоггоогдоһон шанда Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Бутыд Гармажаповна Банзаракцаевагай, Загарайн аймагай Оноохойн совхозой Апент Ермолаевич Потемкиной, Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозой Владимир Евсеевич Некипеловэй бригаданууд хүртөө бэлэй.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгатай хаһын эхилээд байхада, мүн ажалай дутуу дундануудта олонииттын анхарал хандуулхын түлөө уншагшадай эльгээһэн шүүмжэлэл, статьянуудые газетынгээ хуудаһануудта таһалгаряагүй толилжо байгаабди. Манай эдэбхитэд—хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэгшэдэй эльгээһэн корреспонденци, статьягай мүрөөр колхоз, совхозууд, аймагай, республикын эмхи зургаанууд таарамжатай хэмжээнүүдые абадаг, тэдэнэрэй эльгээһэн харюу газетынгээ хуудаһанда хирэ хирэ болоод толилжо байгдаг.

Зунай зүлгэ ногооной шэмэтэйдэ үнеэн бүриһөө 1000 килограммһаа бага бэшэ һү һаая гэжэ Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой, Эрхирэгэй совхозэй һаалишад, малшад республикынгаа һаалишад, малшадта хандаа һааб даа. Мүн зунай бэлшээриин зуун үдэр соо харууһалжа байһан үхэр бүхэнэй шэгнүүрые 100 килограммаар нэмээе гэжэ республикынгаа малшадые Яруунын аймагай Нарһатын совхозой малшад уряалһан юм. Тиин эдэ мүрысөөнүүд республикын колхоз, совхозуудай һаалишад, малшадаар дэмжэгдэжэ, хаа хаанагүй ехэ мүрысөөнэй дэлгэрһэниинь мэдээжэ. Социалис мүрысөө эмхитэй һайнаар үүсхэһэн ажахы, аймагууд зунай үедэ эрхим амжалта түйлажа гараһан байна. Жэшээнь, Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой, Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишад, малшад үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1005—1062 килограмм һү һаажа, абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэһэн тухайгаа мэдээсээ бэлэй. Тиин эдэнэр бүгэдэ арадай мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр орохо гэлсээд, агуу ехэ Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе угтуулан ехэ амжалта түйлажа, үбэлэй үедэ үнеэн бүриһөө 1250 килограммһаа бага бэшэ һү һааха уялгануудые абанхай. һаалишад, малшадай гаргаһан энэ үүсхэл республикын ажахынуудай малшад, һаалишадай дунда дэлгэржэ, шэнэ мүрысөөн бүри эршэтэйгээр дэлгэрээ. Республика дотор һү һаалиин, мүн үбэлэй үедэ залуу малые шахан таргалуулха талаар эхилһэн мүрысөөнэй ямараар ябажа байһан тухай һайн мэдээсэл, статья, зураглалнууд үдэр бүри редакцида абтажа, газетын хуудаһанда толилогдоно.

Хэнэйшье мэдэһээр үбэлэй һаранууд малай үбэлжэлгын, түл абалгын, хабарай тарилгада бэлэдхэлтын харюусалгатай хаһа болоно. Түрүү малшад, механизаторнууд, таряашад, луговодуудай хэһэн габшагай бэрхэ ажал хүдэлмэри тухай, дутуу дундануудые элирүүлһэн бэшэгүүдые эльгэжэ байхыетнай хүндэтэ уншагшад, манай эдэбхитэдтэ найданабди.

Ажалшадай бэшэгүүд

МАНАЙ ҺАНАМЖА, ДУРАДХАЛНУУД

Хориин центртэ телевизионно станци түхеэрэгдэжэ, айл бүхэн гэхээр телевизортэй боложо, ехэ багагүй, хүгшэн залуугүй булта Улаан-Үдэ, Москва хотонуудһаа хэгдэһэн дамжуулганууды сэнхир экранууд дээрэ хаража, сүлөөтэй сагаа ехэл хүхюутэйгээр үнгэргэдэг болонхой.

Гэртээ концерт, кино хаража гү, али ороной, республикын һонинуудые шагнажа һууха̂да аятай зохид болоо даа.

Тиибэшье манай хүдөө зоной, тэрэ тоодо хүгшэд, хүүгэдэй ехэл хүлеэдэг юумэниинь юун бэ гэхэдэ: телевизортэмнай манай буряад артистнар, дуушад, зохёолшод тоншье үсөөн харагдана. Хэрбээ долоон хоногой туршада хэдэ дахин артистнарай шэнэ, гоё һайхан буряад дуунуудые дуулажа, хатар, наада гүйсэдхэжэ, уран зохёолшодой шүлэг, рассказуудаа уншажа байгаа һаань, манда ехэл һонин байха һэн. Энэ манай һанамжа, дурадхалнуудые Улаан-Үдын телестудиин хүдэлмэрилэгшэд һанаа сэдьхэлдээ хадуужа абаха бэзэ гэжэ найдагдана.

Заримашуул буряадайнгаа залуу ургажа ябаа артистнар, дуушад, зохёолшодые харахагүйһөө байтагай, уран гоё мэргэжэлыень дуулаашьегүй байжа магад ха юм даа.

Ц. ТОКТОХОЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ХЭЗЭЭ ДҮҮРГЭХЭБ?

Үшөө хабар байхада һэн. Ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангадаг Баргажанай комбинадһаа нэгэ фотограф Уланхаан тосхон ерэжэ, фото-зураг буулгаа бэлэй. Олон хүн гэр бүлөөрөө, үхибүүдэйнгээшье фото абхуулаа. Фотограф мүнгэ абаһан тухайгаа квитанцинуудые үгөө.

Хэдэн һара болоһон хойно фотограф ерэхэдээ: — пленконуудни гэрэлтүүлэгдэшоо, дахин дүрыетнай буулгахам,— гээд үнөөхи хүнүүдэй сүлөө таһалһан байна.

Тэрэ гэһээр жэл шахуу болохонь, фото-зурагуудаа хүлеэһээрбди. Ажаһуудалай эрилтэ хангадаг Баргажанай комбинадай хүтэлбэрилэгшэд бидэнэй энэ асуудалда харюусаг лэ.

Уланхаан тосхондо
ажаһуутшад.

БАНИ ҮГЫ, ЯАЛТАЙБ?

Үбэлэй янгинама хүйтэн үдэрнүүдтэ газаа мал, хонидые адуулжа ябаһан хүнүүд субботo гү, али амаралтын үдэр гэртээ ерэжэ, халуун банида орожо, бэеэ угааһайб гэжэ һанажа ябадаг ёһотой.

Харин бани үгы һаа, яалтайб?

һара, жэлээршье бэедээ уһа хүргэнгүй ябаха гээшэ хэсүүтэй. Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ажалшад хамтын бани үгы дээрэһээ хэдэн һара соо бэеэ угаангүй ябанад. Ямар жэгтэй һонин юм. Иимэ ехэ, баян колхоз аад, мүнөө болотор банигүй байхадаа. Тохой тосхондо гурбан мянгаһаа үлүүтэй хүн зон ажаһуудаг. Ганса һургуулиин үхибүүд хэды олон гээшэб!

Энэ ехэ тосхондо гансахан бани бии. Тэрэнь «Сельхозтехникын» юм. Тэрэ банида арбан хүн лэ арайхан гэжэ багтаха, ехэ хүйтэн. Халуун, хүйтэн уһаниинь хододоо таһалдажа байдаг.

Тиимэһээ Тохойдо ажаһуугшадай олонхидынь хүйтэндэ дааража ерээд, арбан модоной газарта оршолог Гусиноозерск хотын банида ошохо баатай болоно.

Энээниие һайн мэдэжэ байһан колхозой правлениин хүтэлбэрилэгшэд, партком шэхэ дүлии, нюдэ балай болоод һуужал байһаар лэ. Бани баригдаха юм гэжэ колхознигуудые найдуулһаар үнинэй. Теэд тэрэ бани гээшэнь саарһан дээрээ «баригдажал» байһаар. Үбэлэй хүйтэндэ Гусиноозерск хото банида ошоходо ямар гэжэ һананат, колхозой хүтэлбэрилэгшэд? Ажалшадайнгаа ажабайдалай асуудалда анхарал табиха—танай нангин уялга бэшэ гү?

Тохойгоорхин хэзээ шэнэ банитай болохоб? Энээндэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд харюусаг лэ, хүлеэгээд һууя.

В. БАЯНДУЕВ.

ҺҮҮЛШЫН ХОНХО

һаяшаг Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай биолого-химическэ факультедэй 5-дахи курсын студентнэр һүүлшынгээ хонхын жэнгирээн доро һуралсалаа дүүргэбэ. Энэ институдайхид һуралсалайнгаа түгэсхэлые баяр ёһололой оршон байдалда үнгэргэдэг заншалтай.

Табадахи курсын студентнэрэй баяр баясхаланта үдэрые тэмдэглэхэеэ институдай актова зал соо хүн зон олоороо суглараа. Эндэ факультедэй деканай орлогшо Г. А. Заруцкая баярай үгэ хэлээд, эдэнииe һуралсалаа дүүргэһэнтэйнь дашарамдуулан амаршалаа. Удаань хүтжэм дуунай зэдэлээн доро тус факультедэй нэгэдэхи курсын студентнэр табадахи курсынхидтаа элдэб номууд болон бусад бэлэгүүдые барюулжа, хани халуунаар амаршалаа.

Тус факультедэй студентнэр аяар табан жэл соо һуралсажа, институдайнгаа программые амжалтатайгаар түгэсхэбэ гээшэ. Мүнөө тэдэнэр үбэлэйнгөө сессиин шалгалтануудые тушаагаад, республика доторхи бүхы һургуулинуудта таран, практика гараха юм. Тэрэнь байгша оной май һара хүрэтэр үргэлжэлхөөр хараалагдана. һүүлдэнь эгээл харюусалгатай, гүрэнэй шалгалта тушаагаад, хүүгэдые эрдэм бэлигтэ һурган хүмүүжүүлхэеэ Байгал далайһаа Ураалай шэлэнүүд хүрэтэрхи һургуулинуудта хүдэлмэрилхөөр эльгээгдэхэ байна.

В. ЧИМИТОВ,
студент.

НОМ ХЭБЛЭГШЭД

[...]Гоё һайханаар шэмэглэ[...]н ном харахадаа гү, али [...]ахадаа уншагшадай сэдь[...] баясажа, нюдэниинь хү[...]арладаг ёһотой. Тиигээд[...]ье гоё гадартай номууд хү[...]й анхарал татадаг.

[...]Республикын типографиин [...]м хэблэгшэдэй хэдэн тү[...]үүшүүлэй дүрэнүүдые мү[...]өө толилнобди.

Коммунис ажалай ударник Василий Тихонович Драган типографида гушаад шахуу жэлэй туршада хүдэлнэ. Нүхэр Драган халаан бүриингөө даабари ходол үлүүлжэ, 120 гаран процент дүүргэнэ, хэблэһэн юумэниинь һайн шанартай байдаг. **(1-дэхи зураг).**

Мүн баһа үни удаан хүдэлһэн Валентина Михайловна Ловцова номой хуудаһануудые эбхэдэг машиныe һайн шудаланхай **(2-дохи зураг).** Нүхэр Ловцовада коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдонхой. Типографиин ном гадарладаг цехэй хүдэлмэришэн Зоя Николаевна Кожевникова наймаанда гараха номуудай шанар шалгадаг **(3-дахи зураг).** Коммунис ажалай ударник нүхэр Кожевникова үдэрэйнгөө даабари 110—115 процент хүрэтэр дүүргэнэ, номуудые гоё һайханаар, шанартайгаар гадарлана.

Иимэ түрүүшүүл республикын типографида олон юм. Типографиин коллектив продукци гаргаха үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбтэ даабаряа 109,8 процент дүүргээд, мүнөө шэнэ жэлэй эхинһээ амжалтатайгаар хүдэлжэ байна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

АМАРХА, СЭНГЭХЭ ГАЗАР

Локомотив-вагон заһабарилтын завод Аршан тосхондо санаар аяншалагшадай баазa нээбэ. Заводой хүдэлмэришэдэй, мүн Железнодорожно районой, городойшье ажалшадай санын спорт хүгжөөхэ, амарха хэрэгтэ энэ бааза ехэ удха шанартай байха юм.

Санын баазын нээгдэхэ үдэр санашадай ехэ мүрысөөн болоо. Заводой цехүүд, участогуудай санашадай командануудһаа гадна, городой санын спортын нэгэдэхи разрядайхид, мастернууд, мастерта кандидадууд олоороо энэ мүрысөөндэ хабаадалсаһан байна.

Заводой цехүүдэй командануд сооһоо дизельнэ цехэй команда нэгэдэхи һуури эзэлээ. Локомотив хабсаралгын цехэй нэгэдэхи команда, вагон хабсаралгын цехэй нэгэдэхи команда хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлһэн байна.

Гурбан километрэй зайда болоһон санын урилдаанда эхэнэрнүүдэй дундаһаа Валя Бочарова, Нина Войченко, Валя Радионова гэгшэд илажа гараба. 5 километрэй урилдаанда эрэшүүлэй дундаһаа Альберт Ползунов, Григорий Някин, Владимир Бодров гэгшэд шуран хурдан байжа, эрхим үрэ дүн түйлаба.

Илаһан командада (дизельнэ цехэй) шан барюулагдаа. Түрүүшын һуури эзэлһэн санашадта — ботинкатай санануд шан үгтэбэ.

Нигэжэ субботын, амаралтын үдэрнүүдтэ, мүн бэшэшье үдэрнүүдтэ сүлөөтэй сагтаа заводой хүдэлмэришэд санаар урилдаха, сэнгэхэ һайн баазатай болобо. Эндэнь 500 паар сана бии.

Л. УЛАНОВА.

„Буряад үнэндэ" бэшэһэнэй һүүлээр

«МАРТАГДАХА ЁҺОГҮЙ»

Иимэ гаршагтай статья манай газетын 1968 оной ноябриин 14-нэй номерто толилогдоһон байгаа. Тэндэ солдадай алдар солын гурбан шатын орденуудай кавалер Бата Микишкеевич Дамчеевэй нэрэ солые мүнхэлхэ тухай хэлэгдэһэн юм.

«Захааминай аймагай Санагын сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй шиидхэбэриин ёһоор, Санага тосхоной нэгэ үйлсэ Б. М. Дамчеевэй нэрээр нэрлэгдэхэ болоо. Тиихэдэ тэрэнэй һураһан Санагын дунда һургуулиин газаа хүшөө табигдахаар хараалагдана» гэжэ ажалшадай депутадуудай Захааминай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ М. П. Федотов манай редакцида мэдээсэбэ.

ЛЕНИН ТУХАИ ДУРАСХААЛ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 3-дахи нюурта).

гон соо солдадууд шэглэшоод байба. Һууха аргагүй дээрэһээ бүхы замаа хүл дээрээ байжа үнгэргөөб. Солдадууд восстани тухай сэхэ руунь хэлсэнэ. Гансахан лэ политика тухай хөөрэлдэнэ. Вагон соо хүлгөөтэй митинг болоно. Ондоо хүн вагондо оройдоо ороогүй. Түрүүшээр нэгэ хүн ороод. Выборгдэ офицернүүдые уһа руу хаяһан тухайгаа солдадай хөөрэжэ байхые шагнаад, түрүүшын станци дээрэ һуга харайн үгы болоо һэн. Намайе хэншье анхараагүй. Солдадуудай энэ хөөрэлдөөн тухай Ильичтэ хэлэхэдэмни, тэрэнэй нюур бодолгото болоо, саашадаа юуншье тухай хэлэхэдээ, энэ шэг шарайгаа табяагүй һэн. Хэлэжэ байһанһаа ондоо юумэн тухай, восстани тухай, хайшан гээ һаа, тэрэниие һайнаар бэлдэхэ гэжэ бодолгото болоһониинь эли байгаа һэн.

Сентябриин 13—14-дэ Владимир Ильич «Марксизм ба восстани» гэһэн бэшэг ЦК-да бэшэбэ. Сентябриин һүүл багаар Питертэ дүтэ байхын тула Гельсингфорсһоо Выборгдэ ерээ; тэндэһээ Гельсингфорсдо байһан Смилгада (энэ үедэ Смилга Финляндиин армиин, арадай, хүдэлмэришэдэй областной комитедэй түрүүлэгшэ байһан) бэшэг бэшэжэ. Керенскиие унагаахын тула финскэ сэрэгүүдые, флодые дайшалхы талаарнь бэлэдхэхэ хэрэгтэ бүхы анхаралаа хандуулха һануулга хэнэ. Гүрэнэй бүхы захиргаануудые шэнэдхэн табиха тухай, олониитые шэнээр эмхидхэхэ тухай, ниитын байдалые хайшан гээд шэнээр зохёохо тухай эдээн тухай Ильич эсэшэгүйгөөр бодожо ябаа. «Большевигүүд гүрэнэй засагые барижа шадаха гү?» гэһэн статья соогоо бэшэнэ, таряашад болон солдадуудта хандаһан хандалга соогоо. хаамал заседани дээрээ уншахыень Питерэй городской конференцидэ эльгээһэн бэшэг соогоо бэшэнэ. Тиихэдээ засаг абахын тула бэелүүлхэ тодорхой хэмжээнүүдые заажа үгөө һэн. ЦК, МК болон ПК-гай гэшүүдтэ, Питер ба Москвагай гэшүүд — большевигүүдтэ энээн тухайгаа бэшээ юм.

Восстаниин урда тээхэнэ

Октябриин 7-до Ильич Выборгһээ Питер ерээ[3]). Нюуса байдалаа нариинаар сахиха гэжэ шиидхэгдээ һэн: тэрэнэй байха нюуса газарые Центральна Комитедэй гэшүүдтэшье хэлэхэгүй гэлсээ. Выборгскэ сторонада, Лесной проспектын үглөөдэ, гансал хүдэлмэришэдэй байһан нэгэ томо гэртэ, Маргарита Васильевна Фофановагай квартирада Ильичые байлгаабди. Таатай зохид квартирада байгаа һэн, зун боложо, тэндэ нэгэншье хүн, гэрэй хүдэлмэриншэ-эхэнэршье үгы байгаа. Маргарита Васильевна өөрөө Ильичэй даалгабариие дүүргэдэг эдэбхи ехэтэй большевик байһан. Гурба хоноод, октябриин 10, Сухановай квартирада болоһон ЦК-гай заседанида Ильич хабаадалсажа, тэндэ зэбсэгтэ восстани тухай резолюци абтаа. ЦК-гай 10 гэшүүд (Ленин, Свердлов, Сталин, Дзержинский, Троцкий, Урицкий, Коллонтай, Бубнов, Сокольников, Ломов) зэбсэгтэ восстаниин түлөө дуугаа үгөө. Зиновьев, Каменев—буруушаагаа...

16-да Лесной гэжэ газарта. Леснойн подрайонно дүүмэдэ ЦК-гай үргэн заседани боложо, ЦК-гай гэшүүдһээ гадна, Петроградай гүйсэдхэхэ комиссиин, сэрэгэй эмхинүүдэй, Петроградска Соведэй профессиональна Союзуудай, фабрично-заводской комитедүүдэй, түмэр замшадай, Петроградай окружной комитедэй гэшүүд байлсаа. Энэ суглаан дээрэ олонхидой—дары восстани хэхэ гэгшэдэй ба үсөөнхидэй—дары восстани хэхые буруушаагшадай хоёр хараа шэглэл зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Ленинэй резолюциин түлөө диилэнхи олон—19 дуун үгтөө, 2—буруушаалга, 4 хүн—дуугаа үгөөгүй. Асуудал шиидхэгдээ. ЦК-гай нюуса заседани дээрэ Сэрэгэй-революционно центр һунгагдаа.

Ильичтэ эгээл үсөөн хүнүүд ошодог һэн: би, Мария Ильинична, нэгэ дахин нүхэр Рахья ошоо... Би Ильичэй даабаряар ябадаг байгааб. Октябриин 24-дэ тэрэ мүнөөдэр лэ засаг абаха шухала байһан тухай бэшэг ЦК-да бэшээ. Энэ бэшэгтэйгээр Маргаритые эльгээгээ, теэд ерэхыень хүлеэн гүйгөөр баг үмдөөд, Смольно ошоо һэн, минуташье удааржа болохогүй байгаа.

Выборгскэ район восстанида бэлэдхэнэ. Выборгскэ управын гэр соо 50 эхэнэр-хүдэлмэрилэгшэд хүлеэн һуунад, эхэнэр врач шарха яажа уяхые тэдэниие бүхэли һүниндөө һургаа юм. районно комитедэй гэр соо хүдэлмэришэд б... абажа байгаа, тэдэнэр б... гөөрөө комитедтэ ерэжэ... на. Теэд Выборгскэ р... лалдажа дараха хүн ү... хүдэлмэришэдэй клубта с... ерэһэн нэгэ полковник, ... цернүүд арестовалагда... Женя Егорова[4]) бидэ хо... үйлын хэр зэргэ ябажа ... мэдэхэеэ ашаанай ... Смольно ошоо һэмди.

1917 оной октябриин ... лөөгүүр (ноябриин 7) Са... правительство унагаагда... нэй засаг Петроградай ... риад ба гарнизониие т... Петроградай Соведэй ср... рэгэй-революционно ком... төө. Тэрэ үдэр хүдэлм... солдадуудай депутадууд... дэй Бүхэроссин II съез... хүдэлмэришэн-таряашада... тельство байгуулагдаа, А... миссарнуудай Совет эм... Тэрэнэй түрүүлэгшээр Л... милогдоо һэн[5]).

(АП...

(Политиздадтай хамта марксизм-ленинизмын инст... хэблэлдэ бэлдэжэ байһан «Владимир Ильич Ленин т... расхаал» гэжэ Н. К. Крупскаягай дурасхаалта бэш... таба).

[3]) *В. И. Ленинэй ерэһэн сагынь үшөө тодорхойлогдоогүй.*
Партиин Выборгскэ райкомой секретарь.
[5] *Хүдэлмэришэнэй, таряашадай правительствые байгуулха тухай тогтоолые съезд 1917 оной октябриин 26 (ноябриин 8) абаа—Ред.*

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

АМТАТАЙ ЭДЕЭН ЭЛБЭГЖЭЭ

Тарбагатайн кондитерскэ фабрикын коллектив нёдондо үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ даалгабариие декабриин 25-да 100,5 процентээр гүйсэдхэбэ. Тиихэдэ худалдаа наймаанда гарадаг продукци бүтээлгээр түсэбөө 100,9 процент бэелүүлжэ шадаа.

Мүнөө жэл тус фабрика амтатай эдеэ үйлэдбэрилгээ нёдондо жэлэйхиһээ 164 тонноор ехэ болгоһон байна. М. М. Калашниковагай хүтэлбэрилдэг кондитерскэ цех түсэбөө 102,2 процентдэ хүргэжэ, фабрика доторөө түрүү һууринда гараа. Энэ цехэй Н. Афанасьевай, В. Васильевагай ударидадаг бригаданууд эрхим ажалаараа шалгараба. Фабрика байгша ондо 9 зүйлэй шэнэ продукци үйлэдбэрилдэг болоо.

ҮХИБҮҮДЭЙ НААДАХА ТАЛМАЙНУУД

Улаан-Үдэ хотын Октябрьскэ районой № 6 домоуправлениин байрын гэрнүүдэй кварталнуудта үхибүүдэй һолжорхо 20 түхеэрэлгэ баригдаба. Хоккей наадаха гурбан талмай түхеэрэгдэв.

Районой дунда, найман жэлэй бүхы һургуулинуудай дэргэдэ һурагшадай наадаха мүлһэн катогууд хэгдэв. Мяха-консервын комбинадта, нарин сэмбын фабрикада, мелькомбинадта үхибүүдэй һолжорхо аранга катогууд баригдаа.

М. ДРЯХЛОВ.

ШЭНЭ УНИВЕРМАГ

«Эрдэм» совхозой түб тосхон жэл ерэхэ бури үргэдэн, шэнэ барилгануудаар ербыжэ байдаг. Энэшье гайхалгүй. Колхоз, совхозуудай ажахын хүгжэхэ тума хүн зоной тоо олошорно. Ажалшадай байдал һуудал һайжаруулагдана. Мүнөө томохон һуурин тосхонуудта хэдэн магазин, ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангаха комбинадай мастерской, столово, кафе, баани, парикмахерскэ, фотографи гэхэ мэтэ олошоронхой.

«Эрдэм» совхозой түб тосхондо Түгнын совхозрабкоопой универмагай барилга дүүрэбэ. Энэ нютагайхид уужам, һаруул магазин соогоо орожо, эд бараа шэлэн абаха аргатай болоһондоо баяртай. Универмаг нээгдэһэн түрүүшынгээ нэгэ үдэрэй туршада 3.000 гаран түхэригэй элдэб бараа худалдаһан байна.

Б. ЖАМБАЛОВ.
Мухар-Шэбэрэй аймаг.

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО
ХИЛЫН ГААНАҺАА

СССР МНР ХОЁРОЙ ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ХОЛБООН

УЛААН-БААТАР. ТАСС-ай корреспондент Ч. Намжилов иигэжэ дамжуулна:

Советскэ Союзай ба МНР-эй правительственна худалдаа наймаанай делегацинуудай хоорондо хэлсээн боложо, 1969 ондо СССР-эй ба МНР-эй хоорондо худалдаа наймаа эрхилхэ протоколдо гар табигдаа. Өөһэдынгөө правительствануудай түлөөлэлгөөр СССР-эй Гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев, МНР-эй Гадаадын худалдаа наймаанай министр Д. Доржготов документнүүдтэ гар табяа.

ПРОЛЕТАРСКА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМЫН ГОЛ ЁҺОНУУДТА ҮНЭН СЭХЭ БАЙЛГА

СОФИ. (ТАСС). Советскэ Союз мүнөө эгээн лэ хүсэн түгэлдэр социалис гүрэн, тиихэдэ Советскэ Союзай Коммунис парти — уласхоорондын коммунис хүдэлөөндэ эгээн лэ ехэ нүлөөтэй, политическэ ба эмхидхэлэй барагдашагүй дүй дүршэлтэй, алдарта заншалтай парти болоно гээд Г. Боков «Работническое дело» гэжэ газетэдэ толилһон статья соогоо бэшэнэ. КПСС ба Советскэ Союз эб найрамдалай хуби заяанда, демократиин ба социализмын түлөө, национальна бэеэ даанхай байдалай, социальна дэбжэлтын түлөө арадуудай тэмсэлдэ хүсэтэ нүлөө үзүүлнэ гээд автор бэшэнэ.

Советскэ Союзай Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй ехэ нэрэ хүндэ үнинэй бии болоһон түүхэтэ үзэгдэл болоно гээд статья соо саашадаа хэлэгдэнхэй. Энэ хадаа империализмда, хархис этгээдүүдтэ эсэргүүгээр КПСС-эй хэһэн олон тоото тэмсэлэй, социализмын илалтын тулада совет арадтай хэгдэһэн угаа ехэ хүдэлмэриин үрэ дүн болоно. Имагтал Советскэ Союзай Коммунис парти марксистско-ленинскэ теориие бодото хэрэг дээрэ түрүүлжэ хэрэглээ, капиталис хүреэлэлгын эрхэ байдалда дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэниие байгуулжа, энэ теориие толотомоор хэрэглээ. Советскэ Союз үзэгдөөгүй замаар ябажа, экономическа ба ниитын байгуулалтын шэнэ түхэл маягуудые бэдэрдэг байгаа. Энэ хадаа имагтал Ленинэй байгуулһан, хүмүүжүүлһэн партиин, имагтал агууехэ арад болохоо совет арадай бэелүүлжэ шадахаар угаа бэрхэтэй хэрэг байһан юм. Таарууһгүй харша оршон байдалда, империалис интервенциин, экономическа хашалтануудай, политическэ хардалгын ба дипломатическа заналтын хэгдэжэ байһан эрхэ байдалда социализм Советскэ Союзда байгуулагдаа. Тиигэбэшье, КПСС ба Советскэ Союз өөрынгөө уласхоорондын уялгые шууд сэхээр дүүргэдэг байгаа, дүүргэһээршье, коммунизмын тугые дээрэ үргэжэ ябадаг, марксистско-ленинскэ теориие хүгжөөн баяжуулдаг. Эгээл иимэһээ КПСС-эй, Советскэ Союзай дүй дүршэл ба жэшээ сэгнэшэгүй ехэ интернациональна удха шанартай.

Болгариин Коммунис парти пролетарскэ интернационализмын гол ёһонуудта үнэн сэхэ байдаг, Советскэ Союзай Коммунис партида, дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэндэ аха дүүгэй мэдэрэлтэйгээр хандадаг гээд статья соо онсолон тэмдэглэгдэнэ. Советскэ Союзда, КПСС-тэ иигэжэ хандалга ёһотойл интернационализмые, коммунизмын хэрэгтэ үнэн сэхэ байлгые тодоор харуулжа үгэнэ гээд газетэ бэшэнэ.

ГДР-эй 20 жэлэй ойдо бэлэдхэл

БЕРЛИН. (ТАСС). Германиин Демократическа Республикын 20 жэлэй ойдо бэлэдхэхэ комиссиин заседани СЕПГ-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь В. Ульбрихтын түрүүлэлгэ доро Берлиндэ болоо.

Республикын 20 жэлэй ойтой дашарамдуулагдан, ГДР-эй бүхы эрхэтэдтэ хандаһан хандалгые, «Германиин Демократическа Республикын 20 жэлэй ой» гэһэн тезисые заседанида хабаадагшад нэгэн дуугаар баталан абаа.

СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Ульбрихт комитедэй заседани дээрэ үгэ хэлээ. Эдэ хоёр документ хадаа ГДР-эй 20 жэлэй ойдо бэлэдхэлгын үедэ олониитын организацинуудай хэхэ политико-соёл сурталай бүхы хүдэлмэриин үндэһэ һууринь болохо гээд тэрэ хэлээ. «Социалис общественные саашаданы хүгжөөхэ гэшэ энэ жэлдэ бэелүүлэгдэхэ шухалын шухала зорилго болоно» гээд В. Ульбрихт онсолон тэмдэглэһэн байна.

Джон ГОЛЛАНОЙ МЭДҮҮЛГЭ

ЛОНДОН. (ТАСС). Дэлхэйн капитализмын доройтолго 1968 ондо улам гүнзэгыреө гээд Великобританиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Джон Голлан партиин гүйсэдхэхэ комитедэй, Лондондо үнгэрэгшэ неделиин һүүл багта болоһон заседани дээрэ политическэ мэдүүлгэ хэхэдээ онсолон тэмдэглээ.

Уласхоорондын асуудалнуудта тогтоходоо, Баруун Германиин империализмын экономическа ургалта «өөрынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые бэхижүүлхэ, эзэрхэг һанаашалгануудаа эдэбхитэй болгохо» арга тэрээндэ олгоо гээд Голлан зааһан байна.

Лейборис правительство Баруун Германитай дүтын барисаатай болохые эрмэлзэдэг байһанаа НАТО дотор харуулна гээд мэдүүлгэ соо заагдаанхай.

Хүйтэн дай һүжэрөөхэ зорилгоор НАТО-гой абажа байһан хэмжээ ябуулгануудта НАТО гэжэ эзэрхэг түримхэй бүлэглэлые усадхаха, ФРГ-гэй амыень татаха, Европодохи аюулгүй байдал хангаха ёһотойл эмхи байгуулха зорилготой оролдосотой шанга тэмсэл харюу боложо үгэхэ ёһотой гээд Голлан онсолон тэмдэглээ. Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй энэ жэлэй майда болохо уласхоорондын зүблөөн империализмтай хэхэ ниитэ тэмсэлдэ нэгэдэмэл ябуулга хангаха хэрэгтэ угаа ехэ удха шанартай байха.

«Дружба» социализмын аша туһада хүдэлнэ

ПРАГА. ТАСС-ай корр. В. Диев иигэжэ дамжуулна:

Гүрэнүүдэй хоорондын «Дружба» гэжэ нефтепроводой ашаглалгада үгтэһөөр долоо шахуу жэл үнгэрбэ. Чехословакиин болон Советскэ Союзай правительствануудай хоорондо баталагдаһан али алиндань ашатай туһатай хэлсээнэй ёһоор, Куйбышевскэ нефтиин олзоборилгонуудһаа совет нефть СССР-эй Европодохи бүхы хуби дээгүүр ба Словакиин газар дээгүүр урдан гаража, Словакиин химиин түрүүшын предприяти болгошо Братиславскэ «Словнафта» гэжэ комбинадта хүрэжэ ошоо юм. Энэ үе соо 20 миллион үлүүтэй тонно совет нефть комбинадта абтаа. Иимэ хэмжээнэй нефтиие түмэр замаар шэрэхэ болоо һаа, жэл бүхэндэ түмэр замай 2 мянга шахуу состав хэрэгтэй болохо байна. Нефть дамжуулга 1968 ондо илангаяа ехэ болоо. Республикын химическэ предприятинууд үнгэрэгшэ жэлдэ 9 миллион үлүүтэй тонно нефть абаһан байна.

Совет нефть хэрэглэлгэ «Словнафтые» Чехословакиин мүнөө үеын тон томо химическэ предприятинуудай нэгэн боложо байнхай. Тэрэ республикын арадай ажахые нефтехимиин шухалын шухала продуктнуудаар, холимол утаһаар ба пластическа зүйлнүүдээр хангадаг юм. Нефть шанаржуулан болбосоруулха шэнэ хүсэтэ түхеэрэлгэ эндэ хабсаргажа байнхай. Энээнэй ашаглалгада үгтэхэдэ, комбинат 7 миллион шахуу тонно нефть шанаржуулан болбосоруулжа шадаха байна.

Чехословакиин хэблэлэй онсолон тэмдэглэһэнэй ёһоор нефтепроводой хүдэлмэри һайнаар эмхидхээд байхада, 1975 ондо Советскэ Союзһаа 20 миллион тонно хүрэтэр нефть Чехословакида дамжуулха аргатай болохо юм.

Патриодууд амжалтатайгаар добтолбо

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Урда Вьетнамай сүлөөрэлгын армиин отрядууд Меконг мүрэнэй адагтахи Кантхогой американ агаарай-сэрэгэй томо баазые январиин 13-да үүр сайжа байхада добтолоо. ЮПИ агентствын Сайгондохи корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, хэдэн минутын туршада соо үргэлжэлһэн байлдаанай эсэстэ баазые хаража байһан американ подразделениһээ 20 гаран хүн алуулһан, шархатаһан байна. 18 вертолёт усадхагдаа, гэмтээгдээ.

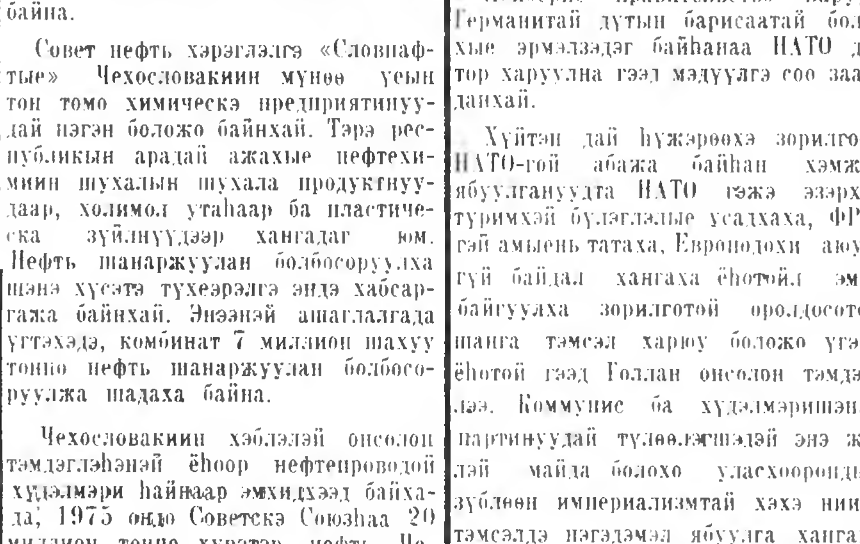

Цейлоной түб хото Коломбодо Советскэ Союзай экономическа ба техническэ туһаламжатайгаар шэнэ тээрмын комбинат баригдажа байнхай. Энэ комбинат нэгэ үдэр соо 235 тонно таряа гурил болгохо хүсэтэй юм. Комбинадай цех бүхэндэ мүнөө үеын шэнэ техникэ тодхогдонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбинадай түхэл харуулагдана.

АПН-эй фото.

МИЛИЦИИНХИД ҺУРАЛСАНА...

Республикын дотоодын хэрэгүүдэй Министерствын һуралсалай шэнэ пунктда бидэнэрэй ерэхэдэ, һаруул уужам таһалга соо ахалагша лейтенант Н. Трофимов милициин хүдэлмэрилэгшэдтэй зэлжээтэ хэшээлээ үнгэргэжэ байба. Буугай оньһон тухай ойлгосотой тодоор хөөрэхэдэнь, залуу хүдэлмэрилэгшэд ехэл анхаралтайгаар шагнажа байгаа һэн.

Һуралсалай пунктын начальник милициин подполковник В. Бондаренковтэй уулзажа, хөөрэлдэхэдэмнай иигэжэ мэдүүлээ:

— Криминалистикын таһаг абажа харая. Курсантнууд гэмтэ ябадал хэгшэдэй орхиһон мүр сараа элирүүлхэ аргада һурана.

Түргэн мүрдэлгэдэ хэрэглэгдэдэг техникын таһаг соо ороходо абяа бэшэдэг аппаратуранууд толхогдонхой.

Фото буулгажа һурадаг тусгаар таһаг бии.

Һуралсалай бүхы таһагуудта плакат, схемэ, таблицанууд болон тусхай аппаратуранууд бии юм.

Милициин хүдэлмэрилэгшэдые хүсэтэй, солбон байлгада һургаха талаар бага бэшэ анхарал хандуулагдадаг.

Столово, хамтын байра ... эндэ бии. Сүлөөтэй сагаа ... нууд хүхюу сэнгэлигээр ... хэ арга боломжотой. Шэнэ ... журналнуудые уншадаг, ... зөр харадаг байха юм.

Иигэжэ милициин хүд... лэгшэд дүй дүршэлөө бая... дүүрэн арга боломжотой бо...

П. КАЗАРИН...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: мил... ахалагша лейтенант В. А... абяа бэшэдэг аппаратуры... һонтой һуралсагшадые та... суулжа байна.

Ф. СОРОКИНОЙ ф...

ЭЛҮҮР ЭНХЫН БУ...

ГРИПП ҮБШЭНҺӨӨ ҺЭРГЫЛЭЕ...

Байд гээд лэ дэлхэйн олон оронуудаар һүжэрэн дэлгэрдэг халдабарита үбшэн—грипп хүнэй элүүр энхэдэ ехэ уршаг татадаг, гүрэнэй ажахыда горитой хохидол үзүүлдэг. Энэ хэжэг үбшэнтэй тэмсэхэ ябадалда илангаяа манай орондо ехэ анхарал хандуулагдадаг. Совет Союзда грипп үбшэнтэй тэмсэхэ тусгаар түбэй газар хүдэлдэг.

Грипп үбшэн ехэ һаласагүй. Яахадааб гэхэдэ, энэ үбшэниие һүжэрөөдэг вирусүүд саг сагай байдалһаа хубилжа байдаг. Мүнөө хилын саана дэлгэржэ байгааша хэжэгые А2 ба В штаммын грипп гэжэ нэрлэдэг.

Хамарһаа уһа гүйлгөөд, ханяалгаад, үе мүсэ шархиржа, бэе таагүй болобол, грипп хүрэбэ гэжэ һэргылмээр.

Грипп үбшэн илангаяа үхибүүдтэ аймшагтай. Багашуулай бэень үбшэндэ эсэргүүсэлтээр һурамхи бэшэ, һула хаям. Грипп ужажа ерэбэл, үхибүүдтэ уушхаанай, шэхэнэй хадхалгаа хүргэдэг. Зүрхэ, бөөрэдэнь, центральна нервдэнь хоро хүргэжэ болодог.

Бэежэһэн хүнүүд грипп үбшэниие хүнгэнөөр дабадаг. Ехээр һүжэрөөгүй һаа, 3—4 хоноод грипп үнгэрдэг.

Зариман ябан һайн болодогбди гээд, саг соогоо эмшэлүүлдэггүй, докторой заабари сахидаггүйшүүл бэедээнье, сут хүдэлдэг нүхэдтөөшье уршаг татахаяа ядадаггүй. Тэрэ «хүл дээрээ ябажа» гарсалдадаг хүн дүтэ тойронхидтоо грипп халдахаадаг, һүүлэй һүүлдэ өөрөөшье хүндөөр үбшэлжэ, ажалһаа, һуралсалһаа үни удаан таһардаг байна.

Хүнүүд гриппэбэбди гээд өөһэдөө мэдэжэ элдэб эм ужа, эдэгэхынгээ орондо үбшэнөө һэдэрээдэг ушар баһа үзэгдэдэг. Зүб арга мэдээгүй аад, антибиотик, сульфаниламид түрэлэй эмүүдые ехээр уухаһаа хүнүүд, халтад гэбэл, грипп дээрээ үшөө ондоо аллергическэ үбшэ абадаг. Тиимэһээ имагтал врачай заабаряар эм ууха, арталуулха хэрэгтэй.

Грипп болоод хүнэй хоолой амисхаалай ондоо үбшэнүүдтэй тэмсэхэ хараа хэмжээнүүдые предприяти, колхоз, совхозуудаар, һургуули, эмхи зургаануудаар саг соонь бэелүүлхэ ябадал медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй гол зорилгонь. Тэрэнээ дүүргэхэ хэрэгтэнь ажахы, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд бодото туһаламжа үзүүлхэ зэргэтэй.

Грипп үбшэнэй дэлгэржэ эхилбэл, фельдшерскэ пунктнууд, амбулаторинууд, поликлиникэ, больницанууд хүдэлмэреэ эрид хубилган, үбшэнтэндэ гэртэнь ошожо, эмшэлгэ хэхэ, аргаламжын газар, һургуули, эмхи зургаануудта гриппһээ һэргылэлгын тусгаар хэмжээнүүдые абаха уялгатай.

Жэл бүри гриппэтэ эсэргүүсэлтын тарилга улад зондо удаа удаагаар хэһэн газарта, 1965—67 онуудта Москвагай зарим предприятинуудай хүдэлмэришэдые гарижа ажаглаһанай ёһоор, хүнүүдэй гриппээр үбдэхэ ушар 1,5—2 дахин үсөөрһэн байна.

Тарюулһан хүндэ грипп хүрэбэшье һаа, хүнгэнөөр үнгэрдэг.

Гриппһээ аршалдаг шэнгэн вакцинаар тарюулһан хүн нэгэ жэлэй туршада үбшэндэ диилдэхэгүй аргагай (иммунитеттэй) болодог. Тарюулаагүй хүнүүд противогриппозно хуурай сывороткэ хамартаа татажа, үбшэнһөө һэргылжэ болоно. Тиин энэ эмые мүн лэ врачай зүбшөөлөөр хэрэглэхэ юм.

Гриппээр үбшэлһэн хүниие ондоо таһалгада хэбтүүлхэ, тиимэ аргагүй байгаа һаа, оронойнь наагуур хүшэгэ татажа, гэр бүлынхидүүлһээнь таһалха шухала. Үбшэлһэнэйнь түрүүшын 3—4 хоног соо г... садта илангаяа халдасатай. ... гриппэтэһэн хүн олоной ... ажалдаа ябахагүй, харин гэр... тэжэ, врачай дурадхаһан э... һайнаар хэжэ, түргөөр эдэгэ... сэхэ ёһотой.

Үбшэн хүнэй хойноһоо ... һан хүн, үбдэһэн ахэ үхибүү... хөө хүхүүлхэдээ дүрбэ дахин ... марляар ама хамараа халхал... сахиха зэргэтэй. Гриппэй ... байһан үе сагта медицинын ... рилэгшэд, бага үхибүүдэй э... гаануудай болон хүн зониие ... бусад газарнуудта ажалл... ама хамартаа мүн лэ иимэ ... шатайгаар хүдэлхэ уялгатай.

Хүн зоной суглардаг олон... та ариг сэбэр сахиха гэшэ т... дэлэгшэдэй мүн лэ түрүүшы... Хлорно извёсхо болон ... худхаһан уһаар ниитын ... арюудхан сэбэрлэдэг, аршадаг ... шухала. Хамтын эдеэнэй газ... салһан халуун уһаар амһарт... ха, эдеэлхээ ерэгшэдэй гара... ха полотенцэ хододо һэлгэжэ б... эхилээд, столовонуудта ариг ... нарин гэшээр сахиха хэрэ...

Бэе элүүр, ариг сэбэрээр ... тулада хүн бүхэн өөрөө ... ёһотой. Тиин үглөө бүри физ... хэжэ, сэбэр агаарта спортын ... сөөндэ хабаададаг, махабадаа ... жүүлдаг, зүб мүрөөр хоол... эхилээд, нягта наряар ажаб... нүүдтэ үбшэн, тодорхойлон х... гриппиье хүрэсэгүй байдаг.

В. ШАНЮШКИ...
Республикын санитарна ... рэлэй байшангай метод...

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: КПСС-эй Буряадай обкомдо. Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишод, мэргэжэлтэдэй нээмэл бэшэг. «Залуушье һаа...» гэһэн фотоочерк. Информацинууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: хэблэлэй шэнжэлэл. «Горнякуудай алдар соло» гэһэн Л. Новиковой статья. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: «Агууехэ эхин» гэһэн М. Спекторэй статья. Хилын саанаһаа абтаһан мэдээсэлнүүд. ТАСС-ай материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Мориной нюдан» гэһэн В. Митыповэй рассказ. Спортын һонин. Нютаг нютагай һонин. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

13 часһаа 17 час хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 13 час 05 минутаһаа һургуулиин наһа гүйсөөгүй ба эхин классай һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 13.50 минутаһаа «Гэртээ байһандал байгты» гэһэн дамжуулга. 15.05 минутаһаа орон доторхи һонин. 15.15 минутаһаа «Яблоко Сфинкса» гэһэн телевизионно зүжэг. 16.15 минутаһаа «Долоон хоног» гэһэн дамжуулга. 18 часһаа «Киногой аяншалгада дуратайшуулай» альманах дамжуулгаар Улаан-Үдын телестуди хүдэлмэрээ эхилхэ. 18.20 минутаһаа «Шинии город» гэһэн залуушуулда зорюулагдаһан дамжуулга. 19 часһаа «Холо, ойрын һонин». 19.20 минутаһаа «Сергей Седов» гэжэ мүлһэ тэһэлдэг пароходой һүүлшын аяншалга» гэһэн киноочерк. 19.30 минутаһаа «Ленинскэ ажалай вахта» гэһэн дамжуулга.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэйшэг байха, саһан орохогүй. Баруун зүгһөө һулаханаар һалхилха. Баунтын, Баргажанай аймагуудта 27—32, Байгал шадарай, Зэдын ба Хяагтын аймагуудта 17—22, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 30—32 үдэрынь 21—23 градус хүйтэн байха.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕ...

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-5..., приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—66-7..., отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-3..., 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности ... строительства—61-35, советского строительства и быта—69-5..., культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, ... формации—34-05, общественная приёмная—56-62, машин... бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Со... те Министров БурАССР.

Н-03338 Зак. № 40...